

II.
P. 22798.
f. 127

The image shows the front cover of an antique book. The cover is decorated with marbled paper featuring a pattern of irregular, organic shapes in shades of brown, tan, and cream, outlined by veins of blue and pink. The overall effect is reminiscent of stone or biological tissue. In the upper left corner, there is a circular white paper label with handwritten text in black ink. The text on the label is arranged in three lines: 'II.' at the top, 'P. 22798.' in the middle, and 'f. 127' at the bottom. The book's spine is visible on the left edge, showing some wear and the binding structure.

22798. II C f

Kratek

KATEKIZEM

v

vprašanjih in odgovorih,

za

ljudske šole Ljubljanske škofije.

Cena 10 krajcarjev.

V LJUBLJANI, 1855.

V zalogi pri Ignaciji Klemenzu, bukvozevu na starem tergu
pod hišno številko 155.

Z dovoljenjem slavniga c. kr. ministerstva bogocastja in očitniga uka 6. oktobra 1854. št. 12880.

030054365

I. Od vere.

Kaj se pravi keršansko katoliško vérovati?

Keršansko katoliško vérovati se pravi: vse verjeti, kar je Bog razodel, in kar nam sveta katoliška cerkev vérovati zapoveduje, naj bo v svetem pismu zapisano ali ne.

Ali je vera k zveličanju potrebna?

Vera je vsakimu človeku k zveličanju potrebna; zakaj „brez vere ni mogoče Bogu dopasti.“ Hebr. 11, 6. In Jezus pravi: „Kdor ne véruje, bo pogubljen“. Mark. 16, 16.

Ali je k zveličanju zadosti, da katoliški kristjan le v sercu véruje, kar je Bog razodel?

Ni zadosti; temuč mora tudi 1) svojo vero v delih kazati, to je, po veri živeti. „Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva.“ Jak. 2, 26. 2) Mora to, kar v sercu véruje, če je treba, tudi očitno z besedo spoznati ali pričati. „Kdor koli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jest spoznal pred svojim Očetam, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jest zatajil pred svojim Očetam, ki je v nebesih.“ Mat. 10, 32. 33.

Zakaj moramo vérovati, kar je Bog razodel?

Zato, ker je Bog večna resnica in neskončna modrost, ktera ne more ne goljfati ne goljfana biti.

Od kod vemo, kaj je Bog razodel?

To vemo nekoliko iz svetiga pisma, nekoliko pa z besedniga izročila svete katoliške cerkve.

Kaj je sveto pismo?

Sveto pismo so tiste bukve, ki so jih sveti možje z razsvetljenjem ali navdihnjenjem svetiga Duha pisali, in od katerih sveta katoliška cerkev priča ali terdi, da so bile od takih razsvetljenih ali navdihnjenih mož spisane.

Kaj je besedno izročilo svete katoliške cerkve?

Besedno izročilo svete katoliške cerkve so tisti nauki, ktere so aposteljni ali iz ust Jezusa Kristusa samiga slišali, ali pa po navdihnjenji ali razsvetljenji svetiga Duha oznanovali, pa jih niso v svetem pismu zapisali.

Ktere resnice mora vsak človek, kadar k pameti pride, vediti in vérovati, če hoče zveličan biti?

Teh šest resnic mora vediti in vérovati:

1. De je en Bog.
2. De je Bog pravičen sodnik, kateri dobro z dobrim, hudo pa s hudim povračuje.
3. De so tri božje persone eniga bitja in ene nature: Oče, Sin, in sveti Duh.
4. De se je Bog Sin, druga božja persona, za nas včlovečil zato, da nas je s svojo smertjo na križu odrešil in večno zveličal.
5. De je človeška duša neumerjoča.
6. De je gnada božja k zveličanju potrebna, in da človek brez gnade božje nič zasluženja vredniga za večno življenje storiti ne more.

Kaj je vsakimu katoliškemu kristjanu znati zapovedano?

Vsakimu katoliškemu kristjanu je znati zapovedano: 1. Apostoljsko vero. 2. Gospodovo molitev

ali oče naš. 3. Deset božjih in pet cerkvenih zapoved. 4. Sedem svetih zakramentov. 5. Keršansko pravico.

Kje je to posebno zapopadeno, kar mora katoliški kristjan vérovati?

Kar mora katoliški kristjan vérovati, je posebno v apostoljski veri zapopadeno, ktera ima 12 delov ali členov, in se tako glasi:

1. *Vérujem v Boga Očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje.*

2. *In v Jezusa Kristusa, Sinu njegoviga ediniga, Gospoda našiga.*

3. *Kteri je bil spočet od svetiga Duhá, rojen iz Marije Device.*

4. *Terpel pod Poncjem Pilatam, križan bil, umerl, in v grob položen.*

5. *Šel pred pekel, tretji dan od mertvih vstal.*

6. *Šel v nebesa, sedi ob desnici Boga Očeta vsigamogočniga.*

7. *Od ondod bo prišel sodit žive in mertve.*

8. *Vérujem v svetiga Duhá.*

9. *Sveto katoliško cerkev; občestvo svetnikov.*

10. *Odpušenje grehov.*

11. *Vstajenje mesá.*

12. *In večno šivljenje. Amen.*

Razlaganje apostoljske vere.

1. *Vérujem v Boga Očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje.*

a) Od Boga.

Ali je več bogov?

Le en Bog je, kteri je sam od sebe nar bolj popolnoma bitje.

Ktere so lastnosti božje, ki jih je treba sosebno vediti?

Lastnosti božje, ki jih je treba sosebno vediti, so te:

1. Bog je vsigamogočen: vstvaril je nebo in zemljo in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti.

2. Bog je neskončno dobrotljiv: skerbi kakor dober oče za vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.

3. Bog je vsigaveden: njemu je vse znano, kar je zdaj, kar je že bilo, in kar še le bo; tudi vé naše nar skrivniši misli in želje; torej mu nič ne moremo perkriti.

4. Bog je vsigapričujoč: povsod je, v nebesih in na zemlji.

5. Bog je zgol duh: je bitje, ki ima nar bolj popolnoma um in nar boljši voljo, telesa pa ne.

6. Bog je neskončno svet: hoče in ljubi vse dobro, in sovraži vse hudo.

7. Bog je neskončno moder: vse tako oberne, kakor je nar boljše.

8. Bog je neskončno resničen in zvest: vse, kar reče, je res; in vse, kar obljubi ali zažuga, gotovo spolni.

9. Bog je neskončno pravičen: vse dobro plačuje, in vse hudo štrafuje, popolnoma po zasluženju.

10. Bog je neskončno usmiljen: nam odpuša naše grehe, če se resnično poboljšamo.

11. Bog je večni: je vselej bil, je zdaj, in bo vselej.

12. Bog je nespremenljiv: je od vekomaj do vekomaj ravno tisti.

Koliko je božjih peršon?

Tri božje peršone so: Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh.

Kako se té tri božje peršone med seboj razločijo?

Bog Oče je sam od sebe od vekomaj; Bog Sin je rojen od Boga Očeta od vekomaj; sveti Duh se izhaja od Boga Očeta in Boga Sina od vekomaj.

Ktere dela se vsaki božji peršoni posebej prilastujejo?

Bogu Očetu se prilastuje stvarjenje, Bogu Sinu odrešenje, svetimu Duhu posvečenje.

Kako se imenujejo vse tri božje peršone skupej?

Vse tri božje peršone skupej se imenujejo presveta Trojica.

S čem spozna katoliški kristjan presveto Trojico?

Katoliški kristjan spozná presveto Trojico z znamenjem svetiga križa, ker takrat, kadar križ dela, vsako teh treh božjih peršon imenuje.

Kaj še zraven tega katoliški kristjan spozna z znamenjem svetiga križa?

Tudi še spozna, de je Jezus Kristus za nas na križu umerl in nas s svojo smertjo odrešil.

b) Od stvarjenja.

Kdo je vse vstvaril?

Bog je vstvaril nebo in zemljo, in vse kar je.

Kaj pomeni beseda vstvariti?

Beseda vstvariti pomeni: iz nič kaj storiti.

Kaj nam pové sveto pismo od stvarjenja svetá?

Sveto pismo nam od stvarjenja svetá to pové: V začetku je Bog vstvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna; voda in tema sté jo pokrivala. Rekel je pa Bog prvi dan: Bodi svitloba, in bila je svitloba. — Drugi dan je Bog rekel: Bodi nébez, in bil je nébez. Nekaj

vodé je šlo v oblake. Tretji dan je Bog zapovedal: Naj se steče voda v en kraj, in suha zemlja naj se prikaže. In bili so studenci, potoki, reke, jézera, in morje, in prikazala se je suha zemlja. Tudi je Bog ukazal, da naj zemlja rodi travo, zeliša in drevesa, in zgodilo se je tako. — Četerti dan je Bog rekel: Naj bodo luči na nebu, naj razsvetlujejo zemljo, in naj versté noč in dan in letne čase. In bile so luči na nebu: solnce, luna in brez števila zvezd. — Peti dan je Bog rekel: Naj bodo ribe v vodi in ptice pod nebom. — Šesti dan je Bog rekel: Naj rodi zemlja laz-nino, živino in zverino. In zgodilo se je. Posled-njič je pa rekel: Naredimo človeka po svoji podobi, ki naj gospoduje čez vso zemljo. In člo-vek je bil. In vse, kar je Bog naredil, je bilo popolnoma dobro. — Sedmi dan je Bog počival, to je, nehal je stvariti, in je ta dan blagoslovil in po-svetil.

Ktere so nar imenitniši stvari božje?

Nar imenitniši stvari božje so angeli in ljudje.

Kaj so angeli?

Angeli so zgol duhovi, kateri imajo um in voljo, telesa pa ne.

Zakaj je Bog angele vstvaril?

Bog je angele vstvaril, da bi ga spoznali, ča-stili, ljubili, molili, mu služili in da bi ljudi váro-vali.

Kakšni so bili angeli precej po stvarjenji?

So bili dobri, v gnadi božji, in v veliki popol-namosti.

Ali so vsi angeli v gnadi božji ostali?

Veliko angelov je bilo, kateri so gnado božjo po grehu napuha zgubili.

Kako je Bog te napuhnjene angele štrafal?

Te napuhnjene angele, ki se jim hudiči pravi, je Bog vekomaj zaverigel in v pekel pahnil.

Kako je Bog človeka vstvaril?

Bog je hotel, de iz persti naj bo teló. Pa živeló še ni. Tedaj je dušo vanj dihnil, in živel je prvi človek, Adam.

Kako je Bog družiga človeka vstvaril?

Ko je Adam terdo spal, je Bog hotel, de naj bo iz njegoviga rebra človeško truplo. Temu truplu je Bog dušo dal. In bil je drugi človek, Eva.

Kje sta živela prva človeka?

Perva človeka sta v silno lepem in prijetnem kraji živela, kterimu se raj ali paradiž pravi. Imela sta vse potrebne reči in prav dobro se jima je godilo.

Iz česa je človek?

Človek je iz telesa in iz neumerjoče duše, ktera je po božji podobi vstvarjena.

Zakaj je Bog človeka vstvaril?

Bog je človeka vstvaril, de bi ga spoznal, častil, ljubil, in de bi bil večno zveličan.

Ali je bil človek smérej Bogu pokoren?

Že prva človeka Adam in Eva sta bila Bogu nepokorna.

V kateri reči sta bila prva človeka Bogu nepokorna?

Od kače, to je, od hudobniga duhá v kačji podobi zapeljana sta jedla sad drevesa, ki jima ga je bil Bog prepovedal, in sta s tem grešila.

Kakšen je bil stan prvih človekov pred greham?

Preden sta prva človeka grešila, sta bila prav srečna. Bila sta terdna, zdrava in z božjo posebno gnado tudi po telesu neumerjoča; njun um je bil razsvitljen: lahko jima je bilo Boga prav spoznati; njuna volja je bila k dobrimu nagnjena: lahko jima je bilo Boga ljubiti ter njegovo voljo spolnovati; bila sta nedolžna, sveta, Bogu dopadljiva ali v gnadi božji.

Kakšen je bil stan prvih človekov po grehu?

Potem, ko sta prva človeka grešila, sta bila precej po telesu umerjoča in mnogim boleznim podveržena; njun um je oslabeled, de nista več božjih lastnost in božje volje prav spoznala; njuna volja je bila bolj k hudimu, kakor k dobrimu nagnjena, de iz svoje moči nista mogla božje volje spolnovati; zgubila sta z greham nedolžnost in gnado božjo, sta bila Bogu nedopadljiva, in sta zaslužila večno zaveržena biti ali v pekel priti.

Ali je ta greh samo Adamu in Evi škodoval?

Ta greh ni samo Adamu in Evi škodoval, ampak tudi nam vsim, ki smo njih mlajši. Ta greh nam je prinesel časno in večno smert, in še veliko družiga hudiga na duši in na telesu.

Kako se temu grehu pravi?

Temu grehu se pravi *izvirni* ali *poerbani greh*, ker se iz prvih človekov v vse ljudi izvira, ali ker smo ga vsi od prvih človekov poerbali. „*Po enem človeku je prišel greh na svet, in po grehu smert; in tako je smert v vse ljude prišla po njem, v katerem so vsi grešili.*“ Rim. 5, 12.

Ali je Bog človeka zavoľjo tega greha vekomaj zaverigel?

Bog človeka ni vekomaj zaverigel, ampak mu

je odrešenika obljubil, ki se mutudi Mesija (Kri-
stus, Pomaziljenec) pravi.

Ali je obljubljeni odrešenik precej po grehu prvih staršev na svet prišel?

Obljubljeni odrešenik je še le štiri tavnent lét
po grehu prvih staršev na svet prišel.

Ali je Bog ljudi v tem brez pomoči pustil?

Že perva človeka in pozneje več svetih mož
je Bog sam podučeval, kakšen de je in kaj de od nas
hoče. Ti sveti možje, ki jih očake imenujemo,
so: Noe, Abraham, Izak, Jakop.

Po katerih svetih možeh je Bog Jakopove mlajše podučeval?

Jakopove mlajše — hebrejsko, izraelsko
ali judovsko ljudstvo — je Bog po Mozesu in
druzih prerokih podučeval.

S čem so preroki spričevali, de jih je Bog poslal?

S čudeži, to je, s takimi deli, ki jih nobeden
ne more storiti, kakor sam Bog; in s prerokova-
njem, to je, z napovedovanjem takih prihodnih
reči, ki jih nobeden ne more vediti, kakor sam Bog.

Kaj so preroki od obljubljeniga odrešenika prerokovali?

Preroki so prerokovali: de bo odrešenik iz
Judoviga rodú in iz Davidove hiše; de bo
sveta devica njegova mati; de bo v Betlehe-
mu rojen in v Nazaretu zrejen; de bo svet
mož v pušavi ljudi k pokori in poboljšanju opo-
minjal in kerševal ter jih takó k njegovimu prihodu
pripravljal; de bo potem odrešenik sam očitno med
ljudi stopil, jih učil in čudeže delal; de ga bodo
hudobni Judje zavoljo njegoviga uka sovražili, pre-
ganjali in poslednjič umorili; de pa ne bo v grobu
ostal, ampak bo od mertvih vstal; de se bo potem

njegov uk po vsem svetu razširil in de bo do konca sveta.

Zakaj je Bog tolikanj od Mesija po prerokih napovedal?

Zato je Bog pa prerokih tolikanj od Mesija napovedal, de so ga ljudje, kadar je prišel, mogli po teh znamenjih spoznati.

Kdaj je obljubljeni odrešenik na svet prišel?

Obljubljeni odrešenik je pred osemnajst sto leti na svet prišel, in ta je Jezus Kristus.

2. In v Jezusa Kristusa, Sinú njegoviga ediniga, Gospoda našiga.

Kdo je Jezus Kristus?

Jezus Kristus je: 1. Edinorojeni Sin Boga Očeta. 2. Bog in človek skupej. 3. Naš odrešenik in zveličar. 4. Naš Gospod, zapovednik in učenik.

Zakaj se Jezus Kristus imenuje edinorojeni Sin Boga Očeta?

Jezus Kristus se imenuje edinorojeni Sin Boga Očeta, ker je on sam iz Boga Očeta od vekomaj rojen.

Zakaj pravimo, de je Jezus Kristus Bog in človek skupej?

Jezus Kristus je Bog in človek skupej, ker je Bog od vekomaj in ker se je v času včlovečil.

Koliko nator ima tedaj Jezus Kristus?

Dve, božjo pa človeško.

Koliko peršon ima Jezus Kristus?

Eno božjo, s ktero je človeško natoro zedinil.

Koliko volj ima Jezus Kristus?

Dve, božjo in človeško. „Oče, ne kakor jez hočem, ampak kakor ti“, je molil.

Ima Jezus Kristus tedaj pravo človeško dušo?

Pravo človeško dušo ima.

Je Jezus Kristus svojimu nebeškemu Očetu v vsem enak?

Kar Bog mu je v vsem enak. „*Jez in Oče sva eno.*“ Jan 10, 30. Kar človek mu pa ni enak, ampak je manjši. „*Oče je večji, kakor jez.*“ Jan. 14, 28.

Zakaj se je Sin božji včlovečil?

Sin božji se je včlovečil, de nas je s svojo smertjo na križu od greha in od večniga pogubljenja odrešil, in de zamoremo večno zveličani biti. Zato mu je Jezus (odrešenik, zveličar) ime.

Kako je Jezus Kristus naš Gospod?

Jezus Kristus je naš Gospod, ker je pravi Bog in naš odrešenik.

3. Kteri je bil spočet od svetiga Duha, rojen iz Marije Device.

Ima Jezus Očeta?

Kar Bog ima nebeškiga Očeta; kar človek pa nima očeta, Jožef je bil le rednik Jezusa Kristusa.

Ima Jezus mater?

Kar Bog nima matere; kar človek pa ima mater Marijo, presveto Devico, ktera ga je od svetiga Duhá spočela.

Zakaj se Marija mati Božja imenuje?

Marija se imenuje mati Božja, ker je mati Jezusa Kristusa, kteri je Bog in človek skupej.

Kaj uči sveta cerkev zavoljo té velike časti Marije Device?

Zavoljo té velike časti Marije Device uči sveta cerkev, de je bila Marija s posebno gnado Božjo po zasluženji Jezusa Kristusa brez izvirniga (poverbaniga) greha spočeta.

Kdo je Marii oznanil, de bo mati Jezusova?

Angel Gabriel od Boga v mesto Nazaret k Devici Marii poslan ji je oznanil, de bo mati Jezusova.

Kje je bil Jezus rojen?

Jezus je bil v Betlehemu, v hlevu rojen.

Kdo je rojstvo Jezusa Kristusa oznanil?

Rojstvo Jezusa Kristusa so oznanili: 1. Angel pastirjem. 2. Zvezda modrim v jutrovi deželi. 3. Modri kralju Herodu in pismejcam. 4. Simeon in Ana ljudem v tempeljnu.

Kaj se je po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa zgodilo?

Po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa se je to zgodilo: 1. Pastirji so hitro gledat prišli, kar jim je bil angel oznanil. 2. Kristus je bil osmi dan po postavi obrezan, in Jezus imenovan. 3. Modri iz jutrove dežele so ga molili, in mu zlatá, kadila in mire v dar prinesli. 4. On je grozovitnosti Herodovi v Egipt ubežal. 5. Od tod je bil po Herodovi smerti v Nazaret nazaj pripeljan, in v tem mestu zrejen.

Kaj imenitniga vemo od Jezusove mladosti?

Od Jezusove mladosti to vemo: 1. Ko je bil Jezus 12 let star, je prišel v Jeruzalem k prazniku s svojimi starši. 2. Je v Jeruzalemu ostal; čez tri dni so ga pa starši v tempeljnu najdlji, kjer je med učeniki sedel, ter jih poslušal in izpraševal, tako de so se vsi njegovi umnosti in njegovim odgovoram čudili. 3. Se je spet v Nazaret vernil in je ondi ostal. 4. Je bil svojim staršem pokoren. 5. Je rastel v starosti, modrosti in prijetnosti pri Bogu in pri ljudeh.

Kaj sosebniga se je zgodilo, preden je Jezus učiti začel?

Preden je Jezus učiti začel, se je to zgodilo:
1. Janez kerstnik je pričal, de je Jezus jagnje božje, katero grehe sveta odjemlje. 2. Jezus se je dal Janezu kerstiti v reki Jordani. 3. Sveti Duh se je v podobi goloba nad njim perkazal. 4. Bog Oče se je oglasil s temi besedami: Ta je moj ljubeznjivi Sin, ki imam dopadajenje nad njim. 5. Jezus je bil od svetiga Duhá v pušavo peljan, in ko se je 40 dni in 40 noči postil, ga je hudič skušal, in potem so mu angeli stregli.

Kaj posebniga se je zgodilo potem, ko je Jezus učiti začel?

Potem, ko je Jezus učiti začel, se je posebno to zgodilo: 1. Jezus je po svoji domači deželi hodil od kraja do kraja. 2. Si je več učencov zbral, in je zmed njih izvolil 12 aposteljnov. 3. Je označeval postavo milosti, je razodeval vesele resnice, ki smo jih dolžni verovati, in je učil lepe čednosti, ki smo jih dolžni v djanji spolnovati. 4. Je svaril nejevero in pregrehe, in razdeval zmote Judov, pismarjev in farizejev. 5. Je poterdoval svoj nauk z besedami svetiga pisma, s čudeži in z lastnimi zgledi. 6. Je prihodne reči prerokoval. 7. Je povsod dobrote skazoval.

Kakšne čudeže je Jezus delal?

Jezus je v Kani Galilejski vodo v vino spremenil, enkrat pet tavžent ljudi s petimi kruhi in dvema ribama, enkrat pa štiri tavžent ljudi s sedmimi kruhi in malo ribami nasitil, vetru in morju zapovedoval, po morji kakor po suhem hodil.

Kakšne čudeže je Jezus sosebno nad ljudmi delal?

Jezus je dajal slepim, de so vidili; gluhim, de so slišali; mutastim, de se govorili; hromim, de so hodili; gobove je očiševal; vsakoršne bolnike, tudi

take, ki so bili deleč od njega, je ozdravil; hudiče je izganjal, in mertve oživiljal (Jairovo hčer, Najmljanskiga mladenča, Lazarja, ki je že štiri dni v grobu ležal).

Kako je Jezus te čudeže delal?

Le pogledal, rekel, hotel je, in čudež se je zgodil.

Ktere prihodne reči je Jezus prerokoval?

Jezus je prerokoval, de bo veliko terpel, na križu umerl in tretji dan od mertvih vstal; aposteljniam je prerokoval, kako de se jim bo po njegovi smerti hudo godilo, de ga bo Juda izdal, Peter zatajil, de jim bo svetiga Duhá poslal; prerokoval je, de bosta mesto Jeruzalem in tempelj razdjana, de se bo njegov uk povsod razširil in ostal do konca sveta. In vse te prerokbe so se na tanko spolnile.

Ali so vsi verovali v Jezusa?

Veliko jih je verovalo v Jezusa; veliki duhovni, pismarji in farizeji so ga pa sovražili zavoljo njegoviga nauka, in so iskali ga umoriti.

4 Terpel pod Poncjem Pilatam, križan bil, umerl in v grob položen.

Ali je zamogel Jezus terpeti?

Jezus je zamogel terpeti, ker je bil Bog in človek skupej, in je tudi res terpel na duši in na telesu. Na duši je terpel veliko britkost in žalost, na telesu pa veliko rev in težav, veliko tepenja in ran, ker je bil bičan, s ternjem kronan in križan.

Kdo je Jezusa sovražnikam zdal?

Juda Iškarjot zmed dvanajstih aposteljniov je Jezusa za trideset srebernikov sovražnikam zdal.

Kaj je Jezus še pred svojim terpljenjem tisti večer storil?

Jezus je še pred svojim terpljenjem tisti večer z aposteljni velikonočno jagnje jedel, jim noge umival, in zakrament svetiga rešnjiga telesa postavil.

Kam je šel Jezus po zadnji večerji s svojimi aposteljni?

Po zadnji večerji je šel Jezus s svojimi aposteljni na Oljsko goro, in je ondi veliko žalost in smertne težave terpel ter molil rekoč: Oče! ako je mogoče, naj gre od mene to grenko terpljenje; pa ne, kakor jest hočem, ampak kakor ti hočeš.

Kaj se je zgodilo, ko je bil Jezus obmolil?

Ko je bil Jezus obmolil, ga je angel z nebes pokrepčal, in je z aposteljni šel zdajavcu naproti. Briči in vojšaki so Jezusa prijeli, zvezali, k Anu in Kaifu, drugi dan pa k rimskemu oblastnjku Poncju Pilatu peljali, iz same nevošljivosti in sovraštva krivo tožili, in kričali, de mora križan biti. In Pilat je iz strahu pred Judi nedolžniga Jezusa v smert na križu obsodil.

Kje je bil Jezus Kristus križan?

Jezus Kristus je bil na gori Kalvarii blizo mesta Jeruzalema križan, in je na križu umerl.

Kaj se je godilo v tem, ko je Jezus na križu visel?

1. Jezus je za svoje sovražnike molil: „Oče! odpusti jim; sej ne vedo, kaj delajo.“ 2. Skesaniga razbojnika je potolažil rekoč: „Gotovo ti povem, še dans boš z menoj v raji.“ 3. Svojo mater je Janezu zročil, rekoč Marii: „Žena! lej, tvoj sin!“, in Janezu: „Lej, tvoja mati!“ 4. Opoldne je solnce otemnelo in tema je bila po vsi zemlji do treh popoldne, in tedaj je Jezus svoje terpljenje in zapušenje naznanil rekoč: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“ 5. Od preveliciga terpljenja

žejin je rekel: „Žejin sim!“ in so mu jesiha dali. 6. Rekel je: „Dopolnjeno je!“ 7. Z velikim glasom je zavpil: „Oče! v tvoje roke zročim svojo dušo.“ In ko je to izrekel, je glavo nagnil in umerl.

Kaj se je ob Jezusovi smerti godilo?

Zagrinjalo v tempeljnu se je pretergalo od verha do tal; zemlja se je tresla, skale so pokale, grobi so se odperali; stotnik in kateri so z njim Jezusa varovali, so se silno bali in so rekli: „Resnično, Božji Sin je bil ta!“ Vsi pa, ki so to vidili, so se na persi terkali in se trepetáje vernili.

Kdo je teló Jezusovo pokopal?

Jožef Arimatejic in Nikodem sta Jezusovo teló v nov, iz skale izsekan grob položila, kamor še nihče ni bil pokopan.

5. Šel pred pekel, tretji dan od mertvih vstal.

Kam je šla duša Jezusova potem, ko se je od telesa ločila?

Ko se je duša Jezusova od telesa ločila, je šla pred pekel, kjer so duše pobožnih mertvih z veselim upanjem odrešenja mirno in brez terpljenja čakale, dokler ni Jezus prišel in jih odrešil.

Kdaj je Jezus od mertvih vstal?

Jezus je tretji dan, in sicer iz lastne moči, neumerjoč in častitljiv, kakor premagavec smerti in hudiča od mertvih vstal.

Zakaj je Kristus od smerti vstal?

Zato, 1. de se je sveto pismo in njegovo lastno prerokovanje spolnilo. „Moje duše ne boš pustil v peklu, in tudi ne boš pripustil, de bi tvoj Svetnik trohljivost vidil.“ Ps. 15, 10. „Jezus jim je re-

kel: *Poderite ta tempelj, in v treh dneh ga bom postavil. On je pa govoril od tempeljna svojiga telesa.*“ Jan. 2, 19. 21. 2. De je svet prepričal, de je resnico učil in de ga je bil Bog poslal. „*Ako pa Kristus ni vstal, je prazno naše oznanovanje, prazna je tudi vaša vera.*“ 1 Kor. 15, 14. 3. De je naše lastno vstajenje zaterdil in zagotovil. „*Zdaj pa je Kristus od mrtvih vstal, prvenec spijočih; ker po človeku (Adamu) je prišla smert, po človeku (Kristusu) vstajenje mrtvih.*“ 1 Kor. 15, 20. 21.

Kako je Jezus aposteljne in učence prepričal, de je res od smerti vstal?

Jezus se je prikazal pobožnim ženam, Magdaleni, Petru, dvema učencama, ki sta v Emavs šla, in večkrat zbranim učencam; je vpričo njih jedel in se jim dotakniti dal; enkrat se je več kakor pet sto učencam na gori prikazal, in jih s tem popolnoma prepričal, de je res od smerti vstal. Tudi Jezusovi sovražniki so njegovo vstajenje zvedili po vojaki, ki so grob varovali.

6. Šel v nebesa, sedi ob desnici Boga Očeta vsigamogočniga.

Kdaj je Jezus v nebesa šel?

Jezus je štirideseti dan po svojem vstajenji, vpričo svojih učencov, na Oljski gori, iz lastne moči v nebesa šel.

Kaj se pravi: Jezus sedi ob desnici Boga Očeta vsigamogočniga?

To se pravi: Jezus ima vso Očetovo čast in oblast v nebesih in na zemlji.

7. Od ondod bo prišel sodit žive in mertve.

Ali bo Jezus še kdej prišel?

Jezus sam je rekel, in dva angela sta pričala per njegovem vnebohodu, de bo še sodni dan z

veliko močjo in častjo v oblakih nebá prišel, zato, de bo vse ljudi sodil, žive in mertve, to je, dobre in hudobne, in de bo vsim po njih zasluženji povernil. „Vidili bodo Sinu človekoviga priti v oblakih nebá z veliko močjo in častjo.“ Mat. 24, 30. „Vsi moramo razodeti biti pred sodnim stolom Kristusovim, de slednji prejme po tem, kar je storil v svojem telesu, ali dobro ali hudo.“ 2 Kor. 5, 10.

8. Verujem v svetiga Duhá.

Kdo je sveti Duh?

Sveti Duh je tretja božja pošna; on je pravi Bog.

Kaj moramo verovati od svetiga Duha?

Od svetiga Duha moramo verovati:

1. de se sveti Duh izhaja iz Boga Očeta in Sina od vekomaj. „Kadar pa pride učnik, kteriga vam bom jest poslal od Očeta, Duh resnice, kteri se od Očeta izhaja, on bo pričeval od mene.“ Jan. 15, 26. 2. De nas sveti Duh posvečuje. „Ne iz del pravice, ktere smo storili, ampak po svojem usmiljenji nas je zveličal v kerstu prerodenja in ponovljenja svetiga Duhá.“ Tit. 3, 5.

Kje nas sveti Duh posvečuje?

Sveti Duh nas posvečuje: 1. Per svetem kerstu. 2. V zakramentu svete pokore. 3. Kolikokrat druge svete zakramente vredno prejmemo.

Kako nas sveti Duh posvečuje?

Posvečuje nas, ker v nas vlije posvečujočo gnado, in nas stori božje otroke, ali pa posvečujočo gnado v nas pomnoži. Zraven tega pa še tudi naš um razsvetljuje, nas uči in nagiba po božji volji ravnati, nam deli svoje darove. „Daróvi so sicer

mnogi, pa je le en Duh. Vse to pa dela en in ravno tisti Duh, kateri deli vsakimu, kakor hoče.
1 Kor. 12, 4. 11.

Kteri so darovi svetiga Duhá?

Darovi svetiga Duhá so ti: 1. Dar modrosti. 2. Dar umnosti. 3. Dar svetovanja. 4. Dar moči. 5. Dar učenosti. 6. Dar pobožnosti. 7. Dar strahu božjiga.

9. Sveto katoliško cerkev. Občestvo svetnikov.

Kaj je sveta kersanska katoliška cerkev?

Sveta kersanska katoliška cerkev je videnzbor vsih pravovernih kristjanov pod vidnim poglavarjem, rimskim papežem, kateri ene nauke verujejo, in ene zakramente prejemajo.

Kdo je nevidni poglavar svete cerkve?

Nevidni poglavar svete cerkve je Jezus Kristus, ker je njen začetnik, in ker je obljubil pri nji ostati vse dni do konca sveta.

Komu je Jezus vladanje svoje cerkve zročil?

Jezus je aposteljniam in njih naslednikam vladanje svoje cerkve zročil, ker jim je rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jest vas pošljem.“ Jan. 20, 21. „Resnično vam povem, kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in kar koli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ Mat. 18, 18.

Kteriga zmed aposteljnov je Jezus vidniga poglavarja svoje cerkve postavil?

Jezus je aposteljna Petra vidniga poglavarja svoje cerkve postavil, kteriga naslednik je rimski papež. „Ti si Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenške vrata je ne bode

zmagale. In tebi bom dal ključe nebeškiga kraljestva; in karkoli boš zvezal na zemlji, bo zvezano tudi v nebesih; in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ Mat. 16, 18. 19.

„Simon, Simon! glej! satan vas je hotel imeti, de bi vas presejal kakor pšenico. Jest pa sim prosil zate, de ne jenja tvoja vera; in ti, kadar se boš nekdanj spreobernal, poterdi svoje brate.“ Luk. 22, 31. 32. „Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce.“ Jan. 21, 16. 17.

Če nad Jezusovim ukam dvomi ali prepiri vstanejo, komu jih gre razsoditi?

Če nad Jezusovim ukam dvomi ali prepiri vstanejo, jih gre razsoditi škofam, ki so pravi nasledniki aposteljnov, z vidnim poglavarjem rimskim papežem vred.

Ali se zamorejo škofje z rimskim papežem v Jezusovem uku zmotiti?

Škofje z rimskim papežem se ne morejo v Jezusovem uku zmotiti, ker je Jezus aposteljnam in njih naslednikam obljubil, de bo pri njih ostal vse dni do konca svetá, in de jim bo sv. Duhá poslal, kateri jih bo vso resnico učil in jim vse v misel dajal, kar je on učil.

Po katerih znamenjih se spozna prava cerkev?

Prava Jezusova cerkev se spozna po štirih znamenjih, in te so: 1. de je edina, 2. sveta, 3. vesoljna ali katoliška, 4. apostoljska.

Kako je prava cerkev edina?

Prava cerkev je edina, ker ima 1. eniga poglavarja, 2. en nauk, 3. ene zakramente. „En Gospod je, ena vera, en kerst.“ Ef. 4, 5.

Kako je prava cerkev sveta?

Prava cerkev je sveta **1.** ker je njen začetnik Jezus Kristus svet; **2.** ker je njen nauk svet; **3.** ker ima svete zakramente; **4.** ker svoje ude k svetosti napeljuje; **5.** ker so zmérej svetniki v nji. „*Kakor je svet on, ki vas je poklical, bodite tudi vi v vsem obnašanji sveti.*“ 1 Pet. 1, 15.

Kako je prava cerkev vesoljna ali katoliška?

Prava cerkev je vesoljna ali katoliška, ker jo je Jezus Kristus za vse ljudi, za vse čase, in za vse kraje postavil, in ker vse véruje, kar je Jezus Kristus učil. „*Pojdite in učite vse narode in učite jih vse spolnovati, kar koli sim vam zapovedal.*“ Mat. 28, 18. 19.

Kako je prava cerkev apostoljska?

Prava cerkev je apostoljska: **1.** ker véruje in uči, kar so aposteljni vérovali in učili; **2.** ker so aposteljni po Jezusovi zapovedi njegov nauk po vsem svetu oznanovali; **3.** ker so škofje nasledniki aposteljnov. „*Vzidani ste na podlago aposteljnov, ktere poglavitni vógelni kamen je Jezus Kristus.*“ Ef. 2, 20.

Ktera cerkev ima vse te znamenja, de je prava?

Le sama katoliška cerkev ima vse te znamenja. Le ona je od aposteljnov zmeraj ena; vse druge so se poznej začele, so pravo vero pokazile.

Kako se še drugači imenuje prava cerkev?

Prava cerkev se tudi rimska imenuje, ker je njen vidni poglavar, rimski papež, vidni srednik edinstosti svete cerkve.

Kakšno zvezo imajo pravoverni kristjani med seboj?

Pravoverni kristjani imajo med seboj zvezo, kakor

udje telesa. „Kakor imamo v enem telesu več udov, vsi ti udje pa nimajo eniga opravila, tako smo mi mnogi vsi eno telo v Kristusu, in drugi družiga udje.“ Rim. 12, 4. 5.

Kako se ta zveza pravovernih kristjanov imenuje?

Ta zveza pravovernih kristjanov se imenuje občestvo (gmajna) svetnikov, zato ker so vsi njegovi udje k svetosti poklicani in per zakramentu svetiga kersta posvečeni.

V čem je občestvo svetnikov?

Občestvo svetnikov je v tem, de se vsi udje svete cerkve duhovnih dobrot vdeležvajo.

Katere so duhovne dobrote, ki se jih vsi udje svete cerkve vdeležvajo?

Duhovne dobrote, ki se jih vsi udje svete cerkve vdeležvajo, so: 1. sveti zakramenti; 2. daritev svete maše; 3. molitev; 4. dobre dela; 5. zaslužnje vernih kristjanov.

Kteri so udje svete cerkve, ki so med seboj zvezani in združeni?

Udje svete cerkve, ki so med seboj zvezani in združeni, so ti: 1. verni na zemlji; 2. svetniki v nebesih, 3. duše v vicah.

Kakšno zvezo imajo verni na zemlji med seboj?

Verni na zemlji molijo drugi za družiga in si z družimi dobrimi deli pomagajo. „Molite drugi za družiga, de bote zveličani; zakaj molitev pravičniga veliko premore.“ Jak. 5, 16.

Kakšno zvezo imajo verni na zemlji z dušami v vicah?

Verni na zemlji imajo zvezo z dušami v vicah, ker verni na zemlji za duše v vicah Boga prosijo, in jim z molitvijo, z dobrimi deli, in posebno z daritvijo svete maše pomagajo, duše v vicah pa za

verne na zemlji Boga prosijo. „Sveto in dobro je za mertve moliti, de zadobé odpušenje grehov.“ 2. Mak. 12, 46.

Kakšno zvezo imajo verni na zemlji s svetniki v nebesih?

Verni na zemlji imajo zvezo s svetniki v nebesih, ker verni na zemlji svetnike v nebesih časté in na pomoč kličejo; svetniki pa za verne na zemlji Boga prosijo. „Ljubezzen nikdar ne neha.“ 1. Kor. 13, 18.

10. Odpušenje grehov.

Kaj nas učé besede apostolske vere: Odpušenje grehov.

Te besede nas učé, de je Jezus Kristus svoji cerkvi oblast dal grehe odpušati.

Kdo ima v pravi cerkvi oblast grehe odpušati?

Škofje in mašniki imajo v pravi cerkvi oblast grehe odpušati.

Pri katerih zakramentih se smertni grehi odpušajo?

Smertni grehi se odpušajo pri svetem kerstu in pri sveti pokori.

11. 12. Vstajenje mesá. In večno življenje. Amen.

Kaj nas je učil Jezus od človekoviga stanú po smerti?

Jezus nas je učil od človekoviga stanú po smerti: 1. De je človeška duša neumerjoča. 2. De bo precej po smerti vsak človek posebej sojen. 3. De bodo duše tistih ljudi, ki v gnadi božji umerjo, pa vender niso brez vsih majhnih grehov, v vice prišle. 4. De duše pravičnih, ki so popolnoma čisti, v nebesa pridejo. 5. De so duše grešnikov, kateri v smertnem grehu umerjó, v pekel obsojene. 6. De bodo sodni dan trupla vsih mertvih iz zemlje vstale in se zopet z dušami sklenile. 7. De bo

potem splošna ali poslednja sodba, po kateri bodo pravični v večno življenje v nebesa, grešniki pa v večno terpljenje v pekel prišli.

Kaj pomeni beseda Amen?

Beseda Amen pomeni: Resnično je — vse to terdno verujem.

II. Od upanja.

Kaj se pravi keršansko upati?

Keršansko upati se pravi: terdno se zanesti, de nam bo Bog dal, kar nam je zavolj neskončniga zasluženja Jezusa Kristusa obljubil.

Kaj upamo od Boga?

Upamo od Boga večno življenje, to je, večno zveličanje, in vse pripomočke, ki jih za zveličanje potrebujemo.

Zakaj upamo od Boga?

Zato upamo od Boga, ker je Bog vsigamogöchen, v spolnovanji svojih obljub zvest, ter neskončno dobrotljiv in usmiljen; ker torej zamore in hoče vse spolniti, kar je obljubil.

Je keršansko upanje potrebno?

Keršansko upanje je, kakor vera, tako potrebno, de brez njega ni mogoče Bogu dopasti. „Tri reči ostanejo zdaj: vera, upanje, ljubezen.“ 1. Kor. 13, 13.

S čem se keršanskiga upanja nar bolj vadimo?

Keršanskiga upanja se nar bolj z molitvijo vadimo.

Kaj je molitev?

Molitev je povzdigovanje duhá k Bogu.

Zakaj molimo?

Zato molimo, de Boga, svojiga nar vikšiga

Gospoda, po dolžnosti častimo, de se mu za prejete dobrote zahvalimo, in de ga potrebnih reči prosimo. Tudi prosimo Boga, de bi nam grehe odpustil, in nam v vsih nadlogah pomagal.

Kolikna je torej molitev?

Molitev je trojna: prositev, hvalitev, častitev.

Na koliko viš lahko molimo?

Na dve viži lahko molimo: ali samo znotranje, ali pa znotranje in zunanje.

Kdaj molimo samo znotranje?

Samo znotranje molimo, kadar nič ne govorimo, ampak le misli, želje in občutke svoje duše k Bogu povzdigujemo.

Kdaj molimo znotranje in zunanje?

Znotranje in zunanje molimo, kadar svoje znotranje misli, želje in občutke tudi z besedami izrekujemo, in v zadržanji na znanje dajemo.

Kakšna mora biti molitev s besedo izrekovana?

Pri molitvi z besedo izrekovani moramo ravno to misliti, hoteti in želeti, kar z besedo govorimo. Samo blebetanje pri Bogu nič ne velja. „*To ljudstvo me časti le s jezikom, njih serce pa je delec od mene*“, je rekel Bog Judam. Mat. 15, 7. 8.

Ali je s besedo moliti dobro in potrebno?

Z besedo moliti je dobro in potrebno, ker tako sami sebe in druge, ki nas vidijo ali slišijo, k pobožnosti vnemamo.

Ali smo dolžni moliti?

Dolžni smo moliti, ker z molitvijo Bogu živo zaupanje, priserčno hvaležnost, in nar več čast

skazujemo, in ker nam je Jezus moliti zapovedal, in je tudi on neprenehoma molil. „*Gospoda svojiga Boga moli in njemu samimu služi.*“ Mat. 4, 10. „*Prositate, in se vam bo dalo.*“ Mat. 7, 7.

Kakšna mora biti molitev, de je Bogu prijetna in nam pomagljiva?

Molitev mora biti: 1. Pobožna, to je: pri molitvi moramo vselej v Boga in v to misliti, kar molimo. „*Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo v duhu in resnici moliti.*“ Jan. 4, 24. 2. Mora biti serčna, to je: moramo v sercu občutiti, kar z besedami izrekujemo. 3. Mora biti resnična, to je: si moramo tudi sami prizadevati, de bi od Boga zadobili, kar prosimo. 4. Mora biti ponižna, to je: moramo prepričani biti, de smo zavoljo svojih grehov pred Bogam vsi nevredni, in de nam on le iz samiga usmiljenja dobrote skazuje. „*Molitev ponižniga bo oblake prederla.*“ Sir. 35, 21. 5. Mora biti skesana, to je: moramo pravo žalost nad svojimi grehi občutiti, in terdno skleniti svoje življenje poboljšati. Očitni grešnik je terkal na persi rekoč: „*O Bog! bodi mi grešniku milostiv; in je šel opravičen domu, prevzetni farizej pa ne.*“ Luk. 18, 13. 6. Moramo v Jezusovem imenu moliti, to je: le v Jezusovo neskončno zasluženje zaupati, ne pa v svoje dobre dela. „*Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.*“ Jan. 16, 23. 7. Moramo moliti s stanovitnim zaupanjem, to je: ne jenjati, če tudi nismo precej uslišani. „*Vse, kar koli prošite v molitvi, ako verujete, bote prejeli.*“ Mat. 21, 22. 8. Moramo moliti z izročanjem v božjo voljo, to je: moramo Bogu pripustiti, de nas po svoji modri previdnosti ali usliši, ali pa ne. „*Moj Oče! ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih; pa vender ne kakor jest hočem, ampak kakor ti.*“ Mat. 26, 39. 9. Moramo moliti iz dobriega namena, to je: zato de bi

Boga po dolžnosti častili, in vedno boljši in sve-
tejši prihajali, ne pa, de bi nas ljudje hvalili. „Ka-
dar molite, ne bodite, kakor hinavci, kateri radi
v shodnicah in na voglih pótov stojé in molijo, de
bi jih ljudjé vidili. Resnično, povem vam, prejeli
so svoje plačilo. Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj
hram, zapri dúri, in moli svojiga Očeta na skriv-
nem; in tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo
povernil.“ Mat. 6, 5. 6.

Kaj nam da ali pomaga dobra molitev?

Dobra molitev stori: 1. De dosežemo, kar Bo-
ga prosimo, ako je v naše zveličanje. „Prosíte, in
se vam bo dalo. Zakaj slehern, kateri prosi, prejme.“
Mat. 7, 7. 8. 2. De smo v nadlogah potolaženi
in umirjeni, tako de jih ložej preterpimo. „Je kdo
zmed vas žalosten, naj moli.“ Jak. 5, 13. 3. De
smo v skušnjavah pokrepčani, in de jih ložej pre-
magamo. „Nebeški Oče bo dal dobriga duhá tistim,
kteri ga prosijo.“ Luk. 11, 13. 4. De prihajamo
zmeraj boljši ali pobožniši, in Bogu prijetniši.
To nam pričuje življenje Marije prečiste Device,
aposteljnov, prvih kristjanov in vsih svetih ljudi.

Kje najdemo ob kratkem, za kar je treba moliti?

Za kar je treba moliti, najdemo ob kratkem
v Gospodovi molitvi ali v očenašu.

Zakaj pravimo očenašu Gospodova molitev?

Zato, ker ga je naš G o s p o d Jezus Kristus
učil.

Kdaj je Jezus Kristus moliti učil?

Takrat, ko so ga učenci prosili rekoč: Uči nas
moliti, jim je odgovoril: Takole molite: Oče naš,
kteri si v nebesih! Posvečeno bodi tvoje imé; pridi
k nam tvoje kraljestvo; zgódi se tvoja volja, ka-
kor v nebesih, tako na zemlji; daj nam dans naš

vsakdanji kruh; in odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom; in nas ne vpelji v skušnjava; temuč reši nas od hudiga. Amen.

Koliko delov ima očenaš?

Očenaš ima ogovor in sedem prošinj.

Ktere besede se imenujejo ogovor?

Ogovor se imenujejo te besede: Oče naš, kateri si v nebesih.

V koga kličemo s temi besedami ogovora?

S temi besedami ogovora kličemo v Boga, ki je naš oče.

Zakaj pravimo Bogu Oče?

Zato, ker nas je po svoji podobi vstvaril, in ker po očelovo za nas skerbi. „Ali nimamo vsi eniga očeta, ali nas ni en Bog stvaril?“ Mal. 2, 10. „Vse skerbi njemu zročite; sej za vas skerbi.“ Pet. 5, 7.

Zakaj pravimo Bogu naš Oče?

Zato, ker nam je per svetem kerstu po svojem Duhu dodelil, de smo njegovi otroci, njegovi erbi in bratje med sabo. „Prejeli ste Duhá posinovljenja, s katerim vsi kličemo: aba! (ljubi oče!) Ako smo pa otroci, smo tudi erbi, in sicer erbi božji, soerbi pa Jezusa Kristusa.“ Rim. 8, 15. 17.

Zakaj pravimo: kateri si v nebesih?

Zato, ker Bog, desiravno je povsod pričujoč, vender posebno v nebesih prebiva, kjer se svojim izvoljenim obličje v obličje kaže in vživati daje.

Kaj prosimo v prvi prošnji: Posvečeno bodi tvoje ime?

Prosimo: 1. De bi Boga vsi ljudje na zemlji

prav spoznali in častili. **2.** De bi se nejeverniki, krivoverci in grešniki k Bogu spreobernili in resnično spokorili.

Kaj prosimo v drugi prošnji: Pridi k nam tvoje kraljestvo?

Prosimo: **1.** De bi Bog svoje kraljestvo, to je, svojo cerkev in pravo vero razširjal in uterdoval, kraljestvo hudičevo pa, to je, pregrehe, nejevero in zmote razdeval. **2.** De bi nam Bog vero, upanje in ljubezen dodelil, in té čednosti v nas pomnožil. **3.** De bi nam po tem življenji nebesa dodelil.

Kaj prosimo v tretji prošnji: Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji?

Prosimo: **1.** De bi nam Bog gnado dal, njegovo sveto voljo v vsih okolišinah na zemlji tako na tanko in voljno spolnovati, kakor jo angeli in svetniki v nebesih spolnujejo. **2.** De bi Bog vse od nas odvernil, kar je spolnovanju njegove svete volje na poti.

Kaj prosimo v četrti prošnji? Daj nam dans naš vsakdanji kruh?

Prosimo: **1.** De bi nam Bog vse dal, česar nam je za telesno in dušno življenje potreba. **2.** De bi Bog lakoto in draginjo, pa tudi greh, kateri večkrat take nesreče za sabo vodi, dobrotljivo od nas odvernili.

Kaj prosimo v peti prošnji: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom?

Prosimo, de bi nam Bog naše grehe odpustil, ravno tako, kakor mi iz serca odpustimo tistim, ki so nas razzalili.

Kaj prosimo v šesti prošnji: In nas ne vpelji v skušnjavo?

Prosimo, de bi nam Bog ne dal prevelikih

skušnjav, in de bi nam ob času skušnjave svoje pomoči ne odtegnil, in ne pripustil, de bi pod skušnjavo omagali.

Kdo nas skuša?

Skuša nas 1) naše mesó, to je, naše hudo nagnjenje in poželenje; 2) svet, to je, hudobni ljudje s pregrešnim govorjenjem in življenjem, bogastvo, nečimerna čast in druge posvetne reči; 3) hudič, ki v nas pamet slepi, vero manjša in prelomnikom božjih zapoved veselje in srečo obeta. „Slehern je skušan od svojiga lastniga poželenja vlečen in vabljen.“ Jak. 1, 14. „Vse, kar je na svetu, je poželenje mesá, poželenje oči, in napuh življenja, ki ni od Očeta, ampak od svetá.“ 1. Jan. 2, 16. „Bodite trezni in čujte, zakaj vaš zopernik hudič vedno okrog hodi in iše koga, de bi ga požerl.“ 1. Pet. 5, 8.

Ali tudi Bog koga skuša?

Tudi Bog skuša pravične in svete z boleznijo, z revšino in z drugimi nadlogami, pa le zato, de se njih svetost lepši pokaže, in de veči zasluženje imajo. „Blagor možu, kateri skušnjavo prestopi; zakaj po tem, ko bo skušen, bo prejel krono življenja, ki jo je Bog tistim obljubil, kateri ga ljubijo.“ Jak. 1, 12. Angel Rafael je rekel Tobiju: „Ker si bil Bogu prijeten, je bilo treba, de te je skušnjava poskusila.“ Tob. 12, 14.

Kaj prosimo v sedmi prošnji: Temuč reši nas od hudiga?

Prosimo: 1. De bi nas Bog posebno od hudiga na duši, to je, od greha rešil, in nas obvaroval večnih in časnih štrafeng greha. 2. De bi nas Bog tudi od časnih nadlog in težav rešil, če niso k našimu zveličanju. 3. De bi nam gnado dodelil, vse nadloge in težave, ki nam jih pošilja, poterpežljivo

in stanovitno poterpeti. „Lončena posoda se v peči poskuša; pravični ljudje pa v brtčnosti.“ Sir. 27, 6.

Kaj pomeni beseda Amen?

Beseda *Amen* pomeni: Zgôdi se, ali, zgodilo se bo, kar prosimo.

Ktero molitev večidel očenašu pridevamo?

Očenašu večidel češenasimarijo pridevamo.

Iz koliko delov je češenasimarija?

Češenasimarija je iz treh delov: iz pozdravljenja véliciga angela Gabriela, ki je Mariji oznanil, de bo mati Jezusova; iz pozdravljenja Elizabete, ko jo je Marija obiskala; in iz besedi, ki jih je sv. cerkev pristavila.

Kaj je češenasimarija?

Češenasimarija je molitev, s katero posebno presveto devico Marijo, mater božjo, častimo in na pomoč kličemo.

Kako se glasi češenasimarija?

Češenasimarija se tako glasi: *Češena si Marija, gnade polna, Gospod je s tabo. Žegnana si med ženami, in šegnan je sad tvojiga telesa, Jezus. Sveta Marija, mati božja! prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smertni uri. Amen.*

Kdaj nas cerkev posebno opominja, de bi mater božjo častili?

K temu nas sv. cerkev posebno takrat opominja, kadar zjutrej, opoldne in zvečer angelovo češenje zvoni. Pri tem zvonjenji se nam je pa tudi posebno učlovečenja Sinu Božjiga hvaležno in pobožno spomniti.

Kako se glasi angelovo češenje?

Angelovo češenje se tako glasi: Angel Gabriel je Marii oznanil, in spočela je od svetiga Duhá. Češena si Marija i. t. d.

Glej, dekla sim Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi. Češena si Marija i. t. d.

In Beseda je meso postala in med nami prebivala. Češena si Marija i. t. d.

Oče naš i. t. d. Češena si Marija i. t. d.

Čemu je katoliška cerkev sveti roženkranc vpeljala?

Katoliška cerkev je sveti roženkranc vpeljala, de bi se večkrat spomnili nar imenitniših skrivnost učlovečenja, terpljenja in vstajenja našiga Gospoda Jezusa Kristusa in de bi tudi prečisto Devico Marijo vredno počastili.

Koliko delov ima sveti roženkranc?

Sveti roženkranc ima tri dele: veseli, žalostni in častiti del.

I. Veseli del.

Pri veri v treh češenasimarijah se reče: 1) kateri nam oživi pravo vero; 2) kateri nam da terdno upanje; 3) kateri nam užge serčno ljubezen.

1. *Kteriga si Devica od svetiga Duhá spočela.*
2. *Kteriga si Devica v obiskanji Elizabete nosila.*
3. *Kteriga si Devica v tempeljnu darovala.*
4. *Kteriga si Devica rodila.*
5. *Kteriga si Devica v tempeljnu našla.*

II. Žalostni del.

Pri veri v treh češenasimarijah se reče: 1) kateri nam poterdi spomin; 2) kateri nam razsvetli pamet; 3) kateri nam omeči voljo.

1. *Kteri je za nas kervav pot potil.*
2. *Kteri je za nas bičan bil.*
3. *Kteri je za nas s ternjem kronan bil.*

4. *Kteri je za nas težki križ nesel.*
5. *Kteri je za nas križan bil.*

III. Častiti del.

Pri veri v treh češenasimarijah se reče: 1) kteri nam vodi naše misli; 2) kteri nam vodi naše besede; 3) kteri nam vodi naše djanje.

1. *Kteri je od smerti vstal.*
2. *Kteri je v nebesa šel.*
3. *Kteri je svetiga Duhá poslal.*
4. *Kteri te je v nebesa vzel.*
5. *Kteri te je v nebesih kronal.*

III. Od ljubezni.

Kaj se pravi keršansko ljubiti?

Keršansko ljubiti se pravi: Boga, ki je nar vikši dobrota, zavolj njega samiga, in bližnjiga zavolj Boga ljubiti; zavolj Boga vse z veseljem storiti, kar nam je zapovedal. „*Ljubi Gospoda svojiga Boga iz vsiga svojiga serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti in iz vse svoje moči. To je nar veči in perva zapoved. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe.*“ Mat. 22, 37, 38. 39. Mark. 12, 30. 31.

Zakaj moramo Boga še ljubiti?

Tudi zato moramo Boga ljubiti, ker je proti nam neskončno dobrotljiv. „*Ljubimo Boga, ker nas je poprej ljubil.*“ 1. Jan. 4, 19.

Kako moramo Boga ljubiti?

Boga moramo ljubiti čez vse, iz vsiga svojiga serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti, in iz vse svoje moči.

Kaj se pravi Boga čez vse ljubiti?

Boga čez vse ljubiti se pravi: Boga raji imeti,

kakor vse stvari, raji, kakor vse, kar nam zamore prijetno in dopadljivo biti.

Kdo je naš bližnji?

Naš bližnji je vsak človek, naj bo prijatelj ali sovražnik.

Kaj se pravi bližnjiga ljubiti?

Bližnjiga ljubiti se pravi, vse to opustiti, kar bližnjimu ni dobro in mu škodva; mu dobro hotéti ali želéti; mu vse to storiti, kar mu je dobro in k pridu.

Kaj se pravi bližnjiga zavolj Boga ljubiti?

Bližnjiga zavolj Boga ljubiti se pravi, bližnjiga zato ljubiti, ker je po božji podobi vstvarjen, z Jezusovo kervjo odrešen, in ker je Bog zapovedal bližnjiga ljubiti. „*Če kdo pravi, de Boga ljubi, in svojiga brata sovraši, je lažjnivec; zakaj če svojiga brata, ki ga vidi, ne ljubi, kako more Boga ljubiti, ki ga ne vidi? In to zapoved imamo od Boga, de, kdor Boga ljubi, naj tudi svojiga bližnjiga ljubi.*“ 1. Jan. 4, 20. 21.

S katerimi besedami je Kristus zapoved, bližnjiga ljubiti, razložil?

Kristus je sapoved, bližnjiga ljubiti, s temi besedami razložil: „Vse, [kar koli hočete, de bi vam ljudje storili, tudi vi njim storite. V tem je postava in preroki.“ Mat. 7, 12.

Ali je keršanska ljubezen potrebna?

Keršanska ljubezen je tako potrebna, de človek, kateri se svoje pameti zavé, brez ljubezni ne more večniga življenja doseči. „*Kdor ne ljubi, ostane v smerti.*“ 1. Jan. 3, 14.

Kako pokažemo ljubezen do Boga in do bližnjiga?

Ljubezen do Boga in do bližnjiga pokažemo s spolnovanjem deset božjih zapoved. „Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi.“ Jan. 14, 21.

Ktere so desetere božje zapovedi?

Po poglobitnem zapopadku so desetere božje zapovedi te :

1. Vervaj v eniga samiga Boga.
2. Ne imenuj po nemarnem božjiga imena.
3. Posvečuj praznik.
4. Spoštuj očeta in mater, de boš dolgo šivel in de ti bo dobro na zemlji.
5. Ne ubijaj.
6. Ne prešestvaj.
7. Ne kradi.
8. Ne pričaj po krivem zoper svojiga bližnjiga.
9. Ne želi svojiga bližnjiga šene.
10. Ne želi svojiga bližnjiga blaga,

Komu je dal Bog deset zapoved?

Bog je dal deset zapoved Mojzesu na gori Sinaji za Israelsko ljudstvo, ko je po izhodu iz Egipta v pušavi bilo.

Kako je dal Bog desetere zapovedi?

Bog je dal desetere zapovedi, na dveh kamnitih tablah zapisane, z gromam in treskam, in to sicer: 1. Ker je hotel, de bi terdi in svojoglavni Izraelci njegovo mogočnost in velikost spoznali, in de bi bili bolj pripravni njegovo voljo spolnovati. 2. De bi veči čast in pokoršino do njegovih zapoved imeli. 3. De bi se prelomovavci njegovih zapoved bolj njegove mogočnosti in zažuganih štrafeng bali.

Ali smo tudi mi dolžni deset božjih zapoved spolnovati?

Tudi mi smo dolžni deset božjih zapoved spolnovati. 1. Ker razlagajo natorno postavo, katero je Bog v naše serca zapisal. 2. Ker jih je Jezus Kristus sam poterdil, bolj na tanko razložil, in nam spolnovati zapovedal. „Če hočeš iti v večno življenje, spolnuj zapovedi.“ Mat. 19, 17. „Ne mislite, da sem prišel postavo in preroke ovreč; ne ovreč, ampak dopolnit sim jih prišel.“ Mat. 5, 17.

Je mogoče desetere Božje zapovedi spolnovati?

Desetere Božje zapovedi spolnovati je mogoče, ker Bog vsačimu k temu potrebno gnado dá. „Bog je, ki stori v vas hoteti in dopolniti po svojem dopadajenji.“ Fil. 2, 13. „Vse premorem v njem, ki me poterduje.“ Fil. 4, 13.

Kakšne dolžnosti imajo v sebi desetere božje zapovedi?

Perve tri božje zapovedi imajo v sebi dolžnosti do Boga, drugih sedem ima pa v sebi dolžnosti do bližnjiga in do samiga sebe.

Kje najdemo ob kratkem zapopadek vsih deset božjih zapoved?

Zapopadek vsih deset božjih zapoved najdemo ob kratkem skupej v dveh zapovedih ljubezni, ki so te: 1. Ljubi Gospoda svojiga Boga iz vsiga svojiga serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti, in iz vse svoje moči. 2. Ljubi svojiga bližnjiga kakor samiga sebe.

Kaj se mora pri deseterih zapovedih pomniti?

Pomniti se mora, da je v vsaki zapovedi nekaj zapovedaniga in tudi nekaj prepovedaniga.

Kaj nam je v prvi božji zapovedi zapovedano?

V prvi božji zapovedi nam je zapovedano: v eniga Boga vérovati, va-nj upati, ga čez vse ljubiti, mu nar veči pokorsino in hvaležnost skazovati, in ga moliti.

Kaj nam je v prvi božji zapovedi prepovedano?

V prvi božji zapovedi so nam ti grehi prepovedani: 1. *Nejevera*, kadar kdo ne veruje v prava Boga, in ne veruje tega, kar nam je Bog razodel. 2. *Malikovanje*, kadar kdo živim ali neživim stvarjem, ali narejenim podobam božje čestnje skazuje. 3. *Krivoverstvo*, kadar kdo kako od Boga razodeto resnico ali dolžnost svojoglavno zametuje. 4. *Vedeševanje*, kadar kdo misli in terdi, da zamore iz kakih izmišljenih znamenj kaj prihodniga povedati. 5. *Prazna vera*, kadar kdo kakim rečem posebno moč pripisuje, ktere nimajo, ne po natori, ne po božjem razodenji. 6. *Vražje ali copernija*, kadar kdo misli, da zamore s pomočjo hudobnih duhov kej posebniga storiti. 7. *Obupnost*, kadar kdo misli, da mu Bog ne more ali pa noče več pomagati. 8. *Nezaupnost*, kadar kdo ne upa zadosti terdno, da mu bo Bog potrebne reči dal. 9. *Prederzno zaupanje v božjo milost*, kadar kdo misli, da mu bo že Bog grehe odpustil, naj se spreoberne ali ne.

Zakaj katoliški kristjani angele na pomoč kličejo?

Zato, ker so angeli ljudem za varha odločeni, ker ljudi ljubijo, za njih zveličanje skerbé, za nje prosijo, in molitev ljudi Bogu darujejo. „*Svojim angelam je zavolj tebe ukazal, da naj te varvajo na vsih tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da ne zadeneš ob kamen s svojo nogo.*“ Ps. 90, 11. 12.

Zakaj katoliški kristjani svetnike na pomoč kličejo?

Zato, ker so svetniki prijatli božji, ker ljudi ljubijo, in za ljudi Boga prosijo. „*To je Jeremija, prerok božji, kateri ljubi brate in izraelsko ljudstvo. To je mož, kateri veliko moli za ljudstvo in za vse sveto mesto.*“ 2. Mak. 15, 14.

Zakaj katoliški kristjani podobe časté?

Zato, ker nam podobe kaj častitljiviga, postavim, božjo peršono, mater božjo, ali kakiga angela ali svetnika pred oči stavijo. Češenje ni namenjeno podobi, ampak temu, kogar podoba pomeni.

Zakaj katoliški kristjani trupla svetnikov časté?

Katoliški kristjani časté trupla svetnikov: 1. Ker so svetniki v njih sveto živeli in Bogu služili, ali pa še clo martro terpeli. 2. Ker je Bog po truplih svetnikov večkrat čudeže delal, in ljudem mnoge dobrote skazoval. 3. Ker bo Bog te trupla po sodnem dnevu v nebesa vzal.

Kaj nam je v drugi božji zapovedi zapovedano?

V drugi božji zapovedi nam je zapovedano, božje imé posvečevati in častitljivo izrekovati.

Kako posvečujemo božje imé?

Božje imé posvečujemo: 1. Če Boga na ravnost pred vsim svetam spoznamo. „Kdor me bo pred ljudmi spoznal, ga bom tudi jest spoznal pred svojim Očetam.“ Mat. 10, 32. 2. Če Boga v dušnih in telesnih potrebah na pomoč kličemo. „Pokličí me na pomoč ob času nadloge, in te bom rešil, in me boš hvalil.“ Ps. 44, 15. 3. Če per pravični prisegi Boga na pričo pokličemo, de se nam v kaki reči verjame. 4. Če Bogu storjene obljube zvestó spolnimo. 5. Če besedo božjo pridno in s pobožnostjo poslušamo. „Blagor jim, kateri besedo Božjo poslušajo in jo ohranijo.“ Luk. 11, 28. 6. Če vse, kar počnemo, k češenju in k časti božjiga imena storimo, ali Bogu darujemo. „Ali jejte ali pite ali kaj družiga delajte, vse storíte Bogú v čast.“ 1. Kor. 10, 31.

Kaj nam je v drugi božji zapovedi prepovedano?

V drugi božji zapovedi nam je prepovedano, božjimu imenu nečast delati.

Kako se božjemu imenu nečast dela?

Božjemu imenu se nečast dela: 1. Z vsakim greham. 2. Posebno z bogokletstvom, kadar se od Boga, od prave vere in od svetnikov zaničljivo govori. „Kdor koli imé Gospodovo preklinja, bodi umorjen.“ 3. Moz. 24, 16. 3. Kadar kdo brez potrebe, ali pa clo po krivem priseže. „Ne prisegaj po krivem pri mojem imenu, in ne delaj nečasti imenu svojiga Boga.“ 3. Moz. 19, 12. 4. Kadar kdo Bogu storjeno obljubo prelomi. „Ako si obljubo storil Gospodu svojimu Bogu, je ne odlašaj dopolniti, zakaj Gospod tvoj Bog jo bo terjaj od tebe; in če odlašáš z njo, ti bo v greh pristeto. Ako nočeš obljubiti, si brez greha. Kar je pa obljubljeno, spolnuj in stori, kakor si obljubil Gospodu, svojimu Bogu, in kakor si prostovoljno s svojimi ustmi govoril.“ 5. Moz. 23, 21—23. 5. Kadar kdo božje imé brez potrebe in brez časti izrekuje. 6. Kadar kdo božjo besedo kazí ali napak obrača. „Povem vam, de od vsake nemarne besede, ki jo ljudje govoré, bodo sodni dan odgovor dajali.“ Mat. 12, 36.

Kaj nam je v tretji božji zapovedi zapovedano?

V tretji božji zapovedi nam je zapovedano, v nedeljo, ktera je že od apostoljskih časov k spominu Kristusoviga vstajenja v naš praznik odločena, od dela prenehati in počivati, ter pri službi božji biti in pobožne dela opravljati. „Spomni si, de boš, saboto posvečeval.“ 2. Moz. 20, 8.

Kaj nam je v tretji božji zapovedi prepovedano?

V tretji božji zapovedi nam je prepovedano: 1. Vsako hlapčevsko delo brez potrebe in brez praviga privoljenja. „Šest dni delaj in vse svoje dela opravi. Sedmi dan je sabota (počitek) Gospoda trojiga Boga; ne delaj nobeniga dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja

dekla, ne živina, ne ptujic, ki v tvojem mestu prebiva“ 2. Moz. 20, 9. 10. 2. Vse druge opravila, ktere temu dnevu ali nečast delajo, ali pa njegovo posvečevanje odvrčajo.

Kaj je v četerti božji zapovedi zapovedano?

V četerti božji zapovedi je posebno zapovedano, de naj otroci svoje starše spoštujejo, ljubijo, in jim strežejo, de naj jim bodo v vsem, kar ni zoper božje zapovedi, pokorni, naj jim v dušnih in telesnih potrebah pomagajo, in naj za nje molijo. „Otroci! bodite staršem v vsem pokorni; zakaj to je Bogu dopadljivo.“ Kol. 3, 20. „Bogu smo dolžni bolj pokorni biti, kakor ljudem“. Ap. djanje 5, 29. „Moj sin! podpèraj svojiga očeta v njegovi starosti in ga ne šali v njegovem življenji. Če tudi njegov um oslabi, imej poterpljenje z njim, in ga ne zaničuj v svoji moči; zakaj dobroti, ki jo skazeš svojimu očetu, ne bo pozabljen.“ Sir. 3, 14. 15.

Kaj je v četerti božji zapovedi prepovedano?

V četerti božji zapovedi je otrokam prepovedano staršem se zoper staviti, jih sovražiti, zaničevati, zasramovati, zmerjati ali preklinjati, jih v potrebah zapustiti, ali pa jim škodovati. „Kdor svojiga očeta zasramuje, in svojo mater zaničuje, naj mu krokarji pri potokih oko izkljujejo in mladi orli nej ga snedó.“ Prip. 30, 17. „Kdor svojiga očeta ali svojo mater preklinja, bodi umorjen, njegova kri naj pride čez-nj; svojiga očeta in svojo mater je klel.“ 3. Moz. 20, 9. „Kdor svojiga očeta ali svojo mater bije, bodi umorjen.“ 2. Moz. 21, 15.

Kaj je obljubljen otrokam, kteri to zapoved spolnujejo?

Otrokam, kteri to zapoved spolnujejo, je dolgo življenje in sreča obljubljen.

Česa se je bati otrokam, kateri te zapovedi ne spolnujejo?

Otrokam, kateri te zapovedi ne spolnujejo, se je bati prav hudih časnih in večnih štrafeng. „*Preklet bodi, kdor svojiga očeta in svoje matere ne spoštuje!*“ 5. Moz. 27, 16.

Ali zadeva četrta božja zapoved samo otroke in starše?

Četrta božja zapoved ne zadeva samo otrok in staršev, ampak tudi vse podložne, in vse njih duhovske in deželske gosposke, tudi vse učeničke, in vse tiste, ki so zavolj starosti ali imenitnosti časti vredni. „*Vsak človek bodi vikši oblasti podložen; zakaj le od Boga je vsaka oblast; in vsi, kateri imajo oblast, so od Boga postavljeni.*“ Rim. 13, 1.

Kaj je v peti božji zapovedi zapovedano?

V peti božji zapovedi je zapovedano: 1. Mir in edinost imeti z vsimi ljudmi, tudi s tistimi, ki so nas razžalili. 2. Slehernimu dobre zglede dajati. 3. Bližnjimu dušne in telesne dobrote skazovati.

Kaj je v peti božji zapovedi prepovedano?

V peti božji zapovedi je prepovedano, umoriti ali pa poškodovati koga družiga ali pa samiga sebe; tudi je prepovedano pohujšanje, jeza, sovraštvo, in vse razžaljenje bližnjiga. „*Kdor pohujša kteriga teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo boljši, de bi se mu mlinski kamen obesil na vrat, in de bi se potopil v globočino morja.*“ Mat. 18, 6.

Kaj je v šesti božji zapovedi zapovedano?

V šesti božji zapovedi je zapovedano: se na duši in na telesu čisto zadržati, in sicer tudi v mislih, v besedah, in v obnašanji; tudi je zapovedano vsih grešnih priložnost se varovati. „*Blagor jim, kateri so čistiga serca, zakaj Boga bodo gledali.*“ Mat. 5, 8.

Kaj je v šesti božji zapovedi prepovedano?

V šesti božji zapovedi so prepovedane vse nečiste dela, nečisto obnašanje, in nečiste besede, radovoljno dopadajenje in privoljenje pri nečistih mislih in željah, in vse, kar v nečistost napeljuje. „*Nečistost naj se še clo ne imenuje med vami, tudi ne nesramne besede ali pa gerdo govorjenje.*“ Ef. 5, 3. 4.

Kaj je v sedmi božji zapovedi zapovedano?

V sedmi božji zapovedi je zapovedano, vsakimu to pustiti, dati in opraviti, kar je njegoviga, ukradeno blago poverniti, in storjeno škodo popraviti. „*Dajte vsacimu, kar ste mu dolžni: davek, komur gre davek, col, komur gre col.*“ Rim. 13, 7. „*Dajte cesarju, kar je cesarjeviga, in Bogu, kar je božjiga.*“ Mat. 22, 21. „*Ako kdo poškodva njivo ali vinograd, in pusti svoji živini, de se pase na ptujem, ta naj po cenitvi škodo poverne od nar boljšiga, kar ima na svoji njivi ali v svojem vinogradu.*“ 2. Moz. 22, 5.

Kaj je v sedmi božji zapovedi prepovedano?

V sedmi božji zapovedi so prepovedani ti grehi: Tatvina, goljsija pri meri in vagi, prideržanje ptujiga blaga in zasluženiga plačila, odertija pri posejevanji, in vse poškodovanje bližnjiga na njegovem premoženji in pri njegovih pravicah. „*Imejte pravične vage, pravične mernike in pravične bokale.*“ 3. Moz. 19, 36. „*Gorje mu, kateri svojo hišo s krivico in svoj hram s goljsijo zida, kateri svojiga bližnjiga po nedolžnem zatéra, in mu ne da zasluženiga plačila.*“ Jerem. 22, 13.

Kaj je v osmi božji zapovedi zapovedano?

V osmi božji zapovedi je zapovedano: resničnost, odkritoserčnost v govorjenji in djanji, poganjanje za dobro ime bližnjiga in preklic obreko-

vanja in opravljanja. „*Sléhern naj govori resnico s svojim bližnjim.*“ Ef. 4, 25.

Kaj je v osmi božji zapovedi prepovedano?

V osmi božji zapovedi je prepovedano: krivo pričevanje, kriva tožba, vse laži, tudi laži iz šale (norčije) in v sili, obrekovanje, opravljanje, krivo natolcovanje, prederzna sodba, in podpihovanje. „*Kriva priča ne bo brez štrafenge, in kdor laži govori, ne bo odšel.*“ Pripov. 19, 5. „*Lašnive usta soped Gospodam gnjusoba.*“ Pripov. 12, 22. „*Deni preč hudobne usta, in opravljivi šnabli naj bodo deleč od tebe.*“ Sir. 6, 24. „*Nihče naj v svojem sercu ne misli kaj hudiga zoper svojiga bližnjiga.*“ Cah. 8, 17. „*Preklet je podpihovavec in jezicnik na dvé plati; zakaj med mnogimi, ki imajo mir med sabo, bo zdražbo napravil.*“ Sir. 33, 15.

Kaj je v dveh poslednjih zapovedih zapovedano?

V dveh poslednjih zapovedih je zapovedano: hudo poželenje krotiti, čistiga serca biti, svojimu bližnjimu vse dobro iz serca privošiti: „*Blagor jim, kteri so čistiga serca; ker Bogá bodo gledali.*“ Mat. 5, 8.

Kaj je v dveh poslednjih zapovedih prepovedano?

V dveh poslednjih zapovedih je prepovedano: nevošljivost, veselje nad ptujo škodo in lakomno poželenje do vsega, kar je družih ljudi.

Kaj se učimo iz dveh poslednjih zapoved?

Iz dveh poslednjih zapoved se učimo, de kristjan zapovedanih dolžnost ne sme le zunanje spolnovati, temuč de mora tudi znotraj voljo imeti, to je, iz vsiga serca pripravljen biti, vse storiti, kar je zapovedano, in vse opustiti, kar je prepovedano. „*On, ki sercu na dno vidi, in ki je zveličar tvoje*

duše, se ne da goljfatí.“ Sir. 24, 12. „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak le tisti, ki stori voljo mojiga nebeskiga Očeta.“ Mat. 7, 21.

Kaj je Bog tistim obljubil, kateri njegove zapovedi spolnujejo?

Bog je tistim, kateri njegove zapovedi spolnujejo, večno življenje, in tudi že na tem svetu veliko dobrega obljubil. „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ Mat. 19, 17.

* * *

Ali smo dolžni cerkvene zapovedi spolnovati?

Dolžni smo cerkvene zapovedi spolnovati 1. zato, ker nam četrta božja zapoved veléva, duhovski in deželski gosposki pokornim biti; 2. zato, ker je Kristus v evangelii naravnost zapovedal cerkev poslušati. „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal.“ Luk. 10, 16. „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nejeverník in očiten grešnik.“ Mat. 18, 17.

Ktere cerkvene zapovedi nam je posebno treba vediti in spolnovati?

Cerkvene zapovedi, ki nam jih je posebno treba vediti in spolnovati, so te:

1. Posvečuj zapovedane praznike.
2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.
3. Posti se zapovedane postne dni, namreč štirdesetdanski post, kvaterne poste, in druge zapovedane postne dni; zderži se tudi ob petkih in sabotah mesnih jedí.
4. Spovej se svojih grehov postavljenimu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje telo.
5. Ne obhajaj ženitve ob prepovedanih časih.

Kaj nam cerkev v prvi zapovedi zapoveduje?

Cerkev nam v prvi zapovedi zapoveduje, praznike ravno tako praznovati, kakor nedelje, torej tudi o praznikih od dela nehati in počivati, pri službi Božji biti in Bogu prijetne dela opravljati.

Zakaj je cerkev praznike postavila in praznovati zapovedala?

Nekaj praznikov je cerkev postavila v spomin velikih resnic naše svete vere, in v spomin posebno imenitnih pergodeb Jezusoviga življenja, in ti se *Gospodovi prazniki* imenujejo; nekaj pa v čast presvete Device Marije in drugih svetnikov, in sicer zato, de bi se spomnili gnad, ki jih je Bog človeškemu rodu sploh, ali pa svetnikom posebej dodelil, in de bi zglede in čednosti svetnikov posnemali, in de bi svetnike na pomoč klicali.

Kaj cerkev v prvi zapovedi prepoveduje?

Cerkev prepoveduje o praznikih vse tisto, kar je v nedeljo prepovedano; namreč: 1. Vse hlapčevske dela brez potrebe in brez praviga privo-ljenja. 2. Take opravila in razveseljevanja, ktere temu dnevu ali nečast delajo ali pa njegovo posvečevanje opovéràjo ali zaderžujejo.

Kaj je v drugi cerkveni zapovedi zapovedano?

V drugi cerkveni zapovedi je zapovedano, ob nedeljah in zapovedanih praznikih pri celi sveti maši s pobožnostjo biti.

Kaj je treba storiti, de bi nedelje in praznike po namenu svete cerkve posvečevali?

De bi nedelje in praznike po namenu svete cerkve posvečevali, ni zadosti le pri sveti maši biti, temuč je treba tudi pridigo zvesto poslušati, zakramente svete pokore in svetiga rešnjiga telesa prejemati, duhovne bukve brati, pri popoldanski božji službi biti, in druge dobre dela opravljati.

Kaj je v drugi cerkveni zapovedi prepovedano?

V drugi cerkveni zapovedi je sosebno prepovedana lenoba v božji službi ob nedeljah in praznikih, kakoršna je: 1. Če kdo ni pri celi sveti maši, ali pa ni pri nji s pobožnostjo, ali pa če je le malokdaj pri pridigi. 2. Če kdo čas zapovedane božje službe z jedjo, pijačo, igro in drugim razveseljevanjem potratí, katero od božje službe odvráčuje.

Kaj je sveta maša?

Sveta maša je nekervava daritev nove zaveze, vedni spomin kervave daritve, katero je Jezus Kristus na križu opravil.

Zakaj se sveti maši daritev pravi?

Zato, ker se pri nji Bogu vsigamogočnemu telo in kri Jezusa Kristusa na altarji v dar opravlja.

Zakaj se sveti maši nekervava daritev pravi?

Zato, ker se pri nji ne preлива Jezusova kri, kakor se je na križu zgodilo.

Kakšen razloček je med daritvijo Jezusa Kristusa na križu, in med daritvijo svete maše?

Sveta maša je ravno tista daritev, katero je Jezus Kristus na križu opravil, samo v viži darovanja je razloček; na križu je Jezus Kristus svojo kri prelil, pri sveti maši je pa več ne preлива.

Kdaj je Jezus Kristus daritev svete maše postavil?

Jezus Kristus je daritev svete maše pri zadnji večerji postavil. 1. Je vzel kruh in kelih z vinam. 2. Je oboje posvetil, in je rekel nad kruham: *To je moje telo*, in nad kelham: *To je kelih moje kervi*. 3. Je dal oboje pričujočim aposteljnám zavžiti. 4. Je zapovedal: *To delajte v moj spomin*.

Zakaj je Jezus Kristus daritev svete maše postavil?

Jezus Kristus je daritev svete maše postavil:
1. De je v svoji cerkvi pravo in resnično daritev do konca sveta zapustil. 2. De je vedni spomin kervave daritve na križu v svoji cerkvi ohranil. 3. De nam je sôsebno znamenje svoje neskončne ljubezni dal.

Kdo opravlja daritev svete maše?

Pri sveti maši se nevidno Jezus Kristus sam daruje za nas svojimu nebeškemu Očetu, vidno pa mašnik to daritev opravlja.

Kako opravlja mašnik daritev svete maše?

Mašnik opravlja daritev svete maše, ker ravno to stori, kar je Jezus Kristus pri zadnji večerji storil: 1. Vzame kruh in kelih z vinam. 2. Oboje posveti, in izreče besede Kristusove, s katerimi se kruh in vino v teló in kri Jezusa Kristusa spremeni. 3. On sam zavžije teló in kri Jezusa Kristusa, in da oboje v podobi kruha tudi drugim vernim zavžiti, kateri k svetimu obhajilu gredó.

Zakaj opravlja mašnik daritev svete maše?

Mašnik opravlja daritev svete maše: 1. De Bogu, Narvikšimu, vso spodobno čast in hvalo skaže. 2. De obhaja spomin Jezusove smerti. 3. De se Bogu za vse prejete dobrote zahvali. 4. De bi nam zadobil od Boga odpušenje grehov. 5. De bi nam sprosil od Boga vsih tistih gnad, katerih potrebujemo.

Komu se daritev svete maše daruje?

Daritev svete maše se daruje in se sme darovati le samimu Bogu. Opravlja se sicer tudi v čast in spomin svetnikov, pa takrat mašnik ne daruje svetnikom, ampak le Bogu samimu.

Zakaj se opravlja daritev svete maše svetnikom v čast?

Daritev svete maše se opravlja svetnikom v čast: **1.** De Boga za tiste gnade zahvalimo, ki jih je svetnikom skazal. **2.** De svetnike na pomoč kličemo, in jih prosimo, de bi svojo prošnjo z našo molitvijo sklenili. **3.** De se zraven tega njih lepih čednost spomnimo, in se spodbadamo jih posnemati.

Za koga se daritev svete maše daruje?

Daritev svete maše se daruje za žive in mertve.

Kako moramo pri sveti maši biti?

Per celi sveti maši moramo biti, nobeniga njenih imenitniših delov ne smemo po nemarnem zamuditi; pa ni zadosti, de bi bili le pričujoči, kadar se sveta maša bere, ampak moramo tudi **1.** pazno, **2.** pobožno, **3.** častljivo pri nji biti.

Kaj se pravi per sveti maši pazno in pobožno biti?

P a z n o pri sveti maši biti se pravi: nobeniga radovoljniga raztresenja ne imeti, v dele svete maše paziti, in svoje misli pri Bogu imeti. **P o b o ž n o** pri sveti maši biti se pravi: Boga v ponižnosti moliti, ga za prejete dobrote zahvaliti, ga novih gnad prositi, svoje grehe obžalovati, in terden sklep popoljšanja storiti.

Kaj se pravi pri sveti maši častljivo biti?

Č a s t l j i v o pri sveti maši biti se pravi: se lepó pri nji zadržati, se ne radovedno ozérati, in nič nespodobniga ne početi.

Kteri so nar imenitniši deli svete maše?

Nar imenitniši deli svete maše so: evangeli, darovanje, spremenjenje ali povzdigovanje, in obhajilo.

Kaj moramo pri vsakem teh štirih delov posebno storiti?

Pri svetem evangeliu moramo vstati, se s svetim križem zaznamovati in misliti, da smo dolžni nauke svetiga evangelija znati, jih pred vsim svetam terditi, se za nje poganjati, in po njih živeti. — Pri darovanji moramo svoje misli in želje z mašnikovimi željami skleniti, in sebe in vse, kar imamo, Bogu darovati. — Pri povzdigovanji moramo Jezusa Kristusa v podobi kruha in vina na altarji moliti, z žalostnim sercam na persi terkati in spoznati, da so bili naši grehi krivi Jezusove smerti. Torej moramo svoje grehe obžalovati, ter vero, upanje in ljubezen obuditi. — Pri mašnikovim obhajilu, če sami k obhajilu ne gremo, moramo to vsaj v duhu storiti, to je, moramo želje imeti, sveto rešnje teló vredno prejeti.

Kaj gre še zraven svete maše k očitni dopoldanski božji službi?

Tudi pridiga, ali poslušanje božje besede, gre še k očitni dopoldanski božji službi.

Zakaj smo dolžni pridige poslušati?

Pridige smo dolžni poslušati: 1. Ker se v pridigah božja beseda oznanuje in razlaga. 2. Ker je le malo ljudi, kterim so resnice kersanske vere prav in do čistiga znane. 3. Ker človek zopet lahko pozabi, kar je že vedil, in spolnovanje svojih dolžnost lahko opusti, če ni na svoje dolžnosti večkrat opomnjen. 4. Ker je bila pridiga že perve čase kersanstva s sveto mašo sklenjena, in se je k prvemu poglavitnemu delu svete maše štela.

Kaj mora tisti storiti, kteri hoče, da bi mu bile pridige v prid?

Kdor hoče, da bi mu bile pridige v prid, mora: 1. Z zbranim duham in prav zvesto poslušati. 2. Kar pridigar govori, mora na se obračati, in ne na druge ljudi. 3. Mora resnično voljo imeti, in si prizadevati, nauke pridigarjeve na tanko spolnovati.

Kaj je v tretji cerkveni zapovedi zapovedano?

V tretji cerkveni zapovedi je zapovedano: ob petkih in sabotah se mesnih jedí zderžati, druge zapovedane postne dni si pa zraven tega še tudi kaj pritergati, kar se zgodi, če se taki dan le enkrat do sitiga najemo.

Zakaj nam cerkev post zapoveduje?

Zato, 1) de Kristusa posnemamo, ki se je tudi postil; 2) de s postam pokoro za svoje grehe delamo; 3) de se vadimo svoje poželenje premagovati; 4) de se učimo cerkev spoštovati in ji pokorni biti.

Kaj je v četerti cerkveni zapovedi zapovedano?

V četerti cerkveni zapovedi je zapovedano: spoved vsaj enkrat v letu opraviti in sveto obhajilo vsaj o velikonočnem času vredno prejeti.

Kaj je v peti cerkveni zapovedi zapovedano?

V peti cerkveni zapovedi je zapovedano, de ne smemo od prve adventne nedelje do praznika svetih treh kraljev, in od pepelnične srede do prve nedelje po veliki noči, ženitve obhajati.

IV. Od svetih zakramentov.

Kaj je sakrament?

Zakrament je vidno znamenje nevidne gnade božje, od Jezusa Kristusa v naše posvečenje postavljeno.

Kako nas sveti sakramenti posvečujejo?

Sveti sakramenti nas posvečujejo, ker nam eni

navadno posvečujočo gnado božjo in opravičenje dodelé, eni pa to gnado v nas pomnožijo.

Pri katerih sakramentih se nam posvečujoča gnada božja in opravičenje navadno dodeli?

To se zgodi pri svetem kerstu in pri sveti pokori, in zato se ta dva sveta sakramenta *sakramenta mrtvih* imenujeta, ker grešnika, ki je po duši mertev, k večnemu življenju obudita, in mu posvečujočo gnado božjo, ki je dušno življenje, iz noviga dodelita.

Kteri sakramenti posvečujočo gnado božjo v nas pomnožijo?

Sveta birma, sveto rešnje telo, sveto poslednje olje, sveto mašnikovo posvečevanje in sveti zakon v nas posvečujočo gnado božjo pomnožijo, in zato se ti sveti sakramenti *sakramenti živih* imenujejo, ker morajo tisti, ki jih prejmejo, posvečujočo gnado božjo ali duhovno življenje že imeti.

Od koga imajo sveti sakramenti svojo moč?

Sveti sakramenti imajo svojo moč od svojiga začetnika Jezusa Kristusa.

Koliko je svetih sakramentov in kateri so?

Svetih sakramentov je sedem in so ti: 1. Sveti kerst. 2. Sveta birma. 3. Sveto rešnje telo. 4. Sveta pokora. 5. Sveto poslednje olje. 6. Sveto mašnikovo posvečevanje. 7. Sveti zakon.

* * *

Kaj je sveti kerst?

Sveti kerst je prvi in nar potrebnši sakrament, v katerem je človek z vodo in z božjo besedo od izvirniga greha in od vsih drugih grehov, če jih je kaj pred kerstam storil, očišen, in v Kristusu kakor nova stvar preroben in posvečen.

Zakaj se sveti kerst nar prvi sakrament imenuje?

Sveti kerst se zato nar prvi zakrament imenuje, ker mora človek pred keršen biti, preden zamore kak drug svet zakrament prejeti.

Zakaj se sveti kerst nar potrebniši sakrament imenuje?

Sveti kerst se zato nar potrebniši zakrament imenuje, ker ne more nihče brez kersta zveličan biti. „Resnično resnično povem, ako kdo ni pre-rojen iz vode in iz svetiga Duhá, ne more iti v božje kraljestvo.“ Jan. 3, 5.

Kaj nam dodeli sveti kerst?

Sveti kerst nam dodeli: 1. Opušenje izvirniga greha, ter vsih drugih pred kerstam storjenih grehov in vsih časnih in večnih štrafeng. 2. Naša duša zadobi pri svetem kerstu posvečujočo gnado božjo, po kateri smo opravičeni, in postanemo otroci božji ter erbi večniga zveličanja. 3. Tisti, kateri sveti kerst prejmejo, gredo v keršansko cerkev, in postanejo njeni udje. 4. Sveti kerst vtisne duši neizbrisljivo znamnje, in zato se ta zakrament ne sme več ko enkrat veljavno in brez smertniga greha prejeti.

Kdo sme kerstiti?

V sili sme vsak kerstiti, sicer imajo pa le škofje in fajmoštri pravico kerstiti; z njih pripušenjem pa smejo tudi drugi mašniki in diakoni kerstiti.

Kaj mora tisti storiti, kdor keršuje?

Kdor keršuje, mora: 1. Misel imeti tako kerstiti, kakor je Jezus Kristus zapovedal. 2. Mora človeka, kteriga keršuje, s pravo vodo oblit. 3. Mora med oblivanjem te besede izreči: *Jest te kerstim v imenu Očeta, in Sina, in svetiga Duhá.*

Kaj mora odrašeni človek storiti, kateri hoče keršen biti?

Odrašeni človek, kateri hoče keršen biti, mora:
1. Nar potrebniši nauke svete vere vediti in verovati. 2. Mora želeti ud cerkve Jezusove biti. 3. Mora svoje grehe obžalovati. 4. Mora skleniti in obljubiti, do konca svojiga življenja po keršansko živeti.

Kdo namesti otrok to obljubi?

Botri in botre to namesti otrok obljubijo.

Ali je človek dolžan obljubo svojih kerstnih botrov spolniti?

Dolžan je, in spodobi se tudi kerstno obljubo večkrat ponoviti, in sicer: 1. Kakor hitro k pameti pride; 2. svoj rojstni dan; 3. pred sveto birmo; 4. pred spovedjo in svetim obhajilam.

Kako se kerstna obljuba ponovi?

Kerstna obljuba se tako ponovi: *Vérujem v Boga Očeta, Sina in svetiga Duhá. Vérujem v Jezusa Kristusa, edinorojeniga Sina Božjiga, kateri je Bog in človek skupej, in kateri je človeški rod s svojim terpljenjem in svojo smertjo odrešil. Vérujem vse, kar je Bog razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so aposteljni oznanovali, in kar nam sveta katoliška cerkev, v kateri hočem živeti in umreti, vérovati zapoveduje. Odpovem se iz vsiga serca hudiču, njegovimu napuhu, in vsim njegovim delam. Odpovem se tudi vsim greham in vsim zapeljivim naukam svetá. Terdno sklenem po keršansko živeti. Bog me poterdi v mojem sklepu s svojo mogočno gnado. Amen.*

Kakšno dolžnost imajo botri in botre?

Botri in botre imajo dolžnost, tiste, ki so jih pri svetem kerstu deržali, v keršanski veri dobro učiti, posebno kadar nimajo več staršev, ali pa kadar so njih starši zanikerni.

Kdaj so bili aposteljni in učenci Jezusovi v veri poterjeni?

Aposteljni in učenci Jezusovi so bili binkuštni praznik od svetiga Duhá v veri poterjeni.

Pri katerem zakramentu so tudi drugi kristjani še ob času aposteljnov posebno poterjenje v veri od svetiga Duhá prejeli?

Kristjani so že ob času aposteljnov pri zakramentu svete birmе posebno poterjenje v veri od svetiga Duhá prejeli. V apostoljskem djanji (8, 14—17.) se bere: „Ko so slišali aposteljni, kateri so bili v Jeruzalemu, de je Samarija sprejela besedo božjo, so jim Petra in Janeza poslali. In sta prišla, in sta za nje molila, de bi prejeli svetiga Duhá. Zakaj v njih nobeniga še ni bil prišel, ampak samo keršeni so bili v imenu Gospoda Jezusa. Tedaj sta roke na nje pokladala, in so prejeli svetiga Duhá.“

Kdo je perve kristjane birmoval?

Aposteljni so perve kristjane birmovali.

Kdo ima dan današnji oblast birmovati?

Dan današnji imajo škofje to oblast, ker so pravi nasledniki aposteljnov.

Kako birmuje škof?

Škof z razprostrenimi rokami nad birmanci moli, in prosi, de bi sveti Duh k njim prišel. Potem pomaže vsaciga birmanca posebej s sveto križmo na čelu, rekoč: „Zaznamnjam te z znamenjem svetiga križa in poterdim te z mazilam zveličanja v imenu Boga Očeta in Sina in svetiga Duhá“, položi roko na-nj, moli nad njim, in ga nekoliko na lice udari v znamenje, de mora po Jezusovi veri, ko bi še toliko zavoljo nje terpeti mogel, stanovitno živeti, in jo serčno do smerti pričati.

Kaj nam dodeli sveta birma?

Sveta birma nam to dodeli: **1.** Pomnoži v nas posvečujočo gnado božjo. **2.** Nas še posebno v veri pokrepča ali poterdi, de zamoremo po nji stanovitno živeti, in jo serčno do smerti pričati. **3.** Vtisne duši neizbrisljivo znamenje, in za to se veljavno in brez greha ne sme več ko enkrat prejeti.

Kaj je sveta birma?

Sveta birma je zakrament, v katerem je keršeni človek s poklado rok, s sveto krizmo, in z božjo besedo od svetiga Duha v gnadi poterjen, de svojo vero stanovitno spozna ali terdi, in po nji živi.

Ali se tudi k sveti birmi botri jemljejo?

Tudi k sveti birmi se botri jemljejo, kateri imajo potem dolžnost birmance opominjati in napeljevati, de svojo vero stanovitno pričajo in po nji živé.

Kakšen mora človek biti, kateri hoče sveto birmo vredno prejeti?

Kdor hoče sveto birmo vredno prejeti, mora v stanu gnade božje, in če je odrašen, v veri in posebno v naukih od svete birme dobro podučén biti, tudi se mora z molitvijo in z drugimi dobrimi deli k temu zakramentu pripravljati.

* * *

Kaj potrebuje človek po sadobljenem odpúšenji grehov, de bi spet v greh ne padel, in de bi v dobrem rastlel?

Človek potrebuje moči, ktera ga zamore v dobrem pokrepčati.

Kaj je zavoljo tega Jezus svojim učencam in vernim obljubil?

Obljubil jim je!, de jim bo svoje telo in svojo kri vžiti dal, takrat, ko je bil 5000 ljudi v pušavi s peterimi hlebi bil nasitil, rekoč: „Išete me, ne ker ste čudeše vidili, temuč ker ste od kru-

hov jedli in nasiteni bili. Delajte ne za jed, ktera mine, ampak za jed, ktera v večno življenje ostane. — Jez sim kruh življenja, ki je iz nebes prišel. Kdor ta kruh je, bo večno živel, in kruh, kteriga bom jez dal, je moje telo za življenje sveta. — Judje so se med seboj prepirali in djali: Kako nam more ta svoje meso dati jesti? Jezus jim je tedaj rekel: Resnično resnično vam povem: Ako ne bote jedli mesa Sinu človekoviga, in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jez ga bom obudil poslednji dan. Zakaj moje meso je res jed in moja kri je res pijača. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jez v njem.“ Jan. 6, 26—57.

Kdaj je Jezus to obljubo spolnil?

To obljubo je Jezus pri zadnji večerji spolnil. Takrat je vzel kruh v svoje presvete roke, ga je posvetil, zahvalil nebeškiga Očeta, posvečeni kruh razlomil, in ga svojim aposteljnjam podal, rekoč: „Vzemite in jejte! to namreč je moje telo, ktero bo za vas v smert dano“. Potem je vzel kelih z vinam, ga je posvetil, in tudi svojim aposteljnjam podal, rekoč: „Vzemite in jejte! to namreč je moja kri, kri nove zaveze, ktera bo za vas in za njih veliko prelita v odpušanje grehov. To storite v moj spomin.“

V kaj je Jezus takrat kruh in vino spremenil?

Jezus je takrat kruh in vino v svoje živo telo in v svojo živo kri spremenil. Samo podobe kruha in vina se niso spremenile.

Kaj so podobe kruha in vina?

Podobe kruha in vina so: vse to, kar je zunanjiga, ali kar s telesnimi počutki vidimo in občutimo.

Komu je Jezus oblast dal, ravno to storiti, kar je on pri zadnji večerji storil?

Jezus je svojim apostelnjam in vsim njih naslednikom to oblast dal, ker jim je rekel: „*To storite v moj spomin*“.

Kako so aposteljni in učenci to Jezusovo povelje spolnovali?

Aposteljni in učenci so se po prihodu svetiga Duha večkrat z vernimi k božji službi zbrali, so kruh in vino po Jezusovi vsigamogočnosti v njegovo telo in njegovo kri spremenili, so to nebeško jed sami zavžili, in tudi vernim zavžiti dali, in so storili to v hvaležni spomin Jezusa Kristusa.

Kdo ima dan današnji oblast kruh in vino v Jezusovo teló in v Jezusovo kri spremenjati?

Dan današnji imajo to božjo oblast škofje in mašniki. Oni sami zavživajo to nebeško jed, in jo tudi vernim delé.

Pri katerem svetem opravilu se to spremenjenje zgodi?

To spremenjenje se zgodi pri sveti maši, kadar namreč mašnik pri povzdigovanji nad kruham in vinam tiste svete besede izreče, ktere je bil Jezus per zadnji večerji nad njima izrekel.

Kako imenujemo Jezusovo teló in Jezusovo kri v podobah kruha in vina?

Jezusovo teló in Jezusovo kri v podobah kruha in vina imenujemo *zakrament svetiga rešnjiga telesa*.

Kaj je tedaj zakrament svetiga rešnjiga telesa?

Zakrament svetiga rešnjiga telesa je nar svetjši zakrament, je pravo teló in prava kri našiga Gospoda Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina.

Ali je v podobi kruha samo teló Jezusovo, in v podobi vina samo kri Jezusova?

V podobi kruha je živo teló Jezusovo, in torej tudi njegova kri in njegova duša; v podobi vina ni samo Jezusova kri, ampak je tudi njegovo teló in njegova duša. V vsaki podobi, in v vsakem, tudi nar manjšem delu podobe, je tedaj celi Jezus Kristus pričujoč, kakor Bog in človek z dušo in s telesom, s kervjó in z mesom.

Kaj se iz tega učimo?

Iz tega se učimo: 1. De smo dolžni Jezusa Kristusa v presvetem rešnjem telesu moliti. 2. De tisti, kateri zakrament svetiga rešnjiga telesa le v eni podobi, ali tudi le en koščik svete hostije zavžije, celiga Jezusa Kristusa prejme, in torej ne le njegoviga telesa, ampak tudi njegovo kri. 3. De Jezus Kristus tako dolgo, dokler podobe niso spremenjene, pod njimi zmeraj pričujoč ostane.

Zakaj je Jezus zakrament svetiga rešnjiga telesa postavil?

Jezus je zakrament svetiga rešnjiga telesa postavil: 1. V spomin svojiga terpljenja in svoje smerti. „*To storite v moj spomin.*“ Luk. 22, 19. 2. De daje dušam vernih kristjanov živež za večno življenje. „*Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje.*“ Jan. 6, 55.

Kako se pravi svetimu opravilu, pri katerem zakrament svetiga rešnjiga telesa prejmemo?

Temu svetimu opravilu se pravi sveto obhajilo.

Ali smo dolžni zakrament svetiga rešnjiga telesa prejemati?

Dolžni smo, ker je Jezus Kristus to zapovedal, in ker je ta zakrament v to postavil, de bi bil živež naših duš za večno življenje. „*Resnično resnično vam povem, ako ne bote jedli mesa Sinu človekova in ne bote pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor pa je moje meso in pije*

mojo kri, ima večno življenje, in jez ga bom obudil poslednji dan.“ Jan. 6, 54. 55.

Kdaj smo po zapovedi svete cerkve dolžni zakrament svetiga rešnjiga telesa prejeti?

Po zapovedi svete cerkve smo dolžni zakrament svetiga rešnjiga telesa k manjšimu enkrat v letu, in sicer o velikonočnem času prejeti.

Ali smo dolžni ta sveti zakrament še kateri drugi čas prejeti?

Dolžni smo ta sveti zakrament še tudi v smertni nevarnosti prejeti, ker je popotnica k večnimu zveličanju. Tudi želi cerkev, de bi verni ta sveti zakrament večkrat med letam prejemali, ker je dušni živež in posebno dober perpomoček k svetimu življenju.

Kaj zadobimo, če sveto rešnje teló po vrednem prejmemo?

Če sveto rešnje teló po vrednem prejmemo, zadobimo veliko dobriga in sicer: 1. Posvečujoča gnada božja se v nas ohrani in pomnoži. 2. Se z Jezusam na tanko sklenemo in zedinimo. 3. Mali grehi se nam odpusté. 4. Hudo nagnjenje se v nas pomanjša. 5. Naša duša se k dobrimu poživi in pokrepča. 6. Zadobimo zastavo večniga življenja.

Kaj moramo storiti, če hočemo zakrament svetiga rešnjiga telesa vredno prejeti?

Če hočemo zakrament svetiga rešnjiga telesa vredno prejeti, se moramo k temu prav in skerbno pripraviti.

Kolikno je pripravljanje k svetimu obhajilu?

Pripravljanje k svetimu obhajilu je dvojno, pripravljanje na duši, in pripravljanje na telesu.

Kako se je treba na duši pripravljati?

Na duši se je treba s čisto vestjó in s pobožnim srcem pripravljati.

Kaj se pravi čisto vest imeti?

Čisto vest imeti se pravi: brez smertniga greha, to je, v gnadi božji biti.

Kaj mu je treba storiti, kdor ima smerten greh nad seboj?

Tak se ga mora iz serca kesati, prav spovedati, in še le po zadobljeni mašnikovi odvezi zakrament svetiga rešnjiga telesa prejeti.

Kaj stori, kdor védama v smertnem grehu zakrament svetiga rešnjiga telesa prejme?

Nov velik greh stori, v sodbo in pogubljenje ga prejme, ker se nad Jezusam strašno pregreši. „Naj človek sam sebe poskusi, in potlej naj je od tega kruha in pije od tega kelha; zakaj kdor ne vredno je in pije, si sodbo je in pije, ker Gospodoviga telesa ne razloči.“ 1. Kor. 11, 28. 29.

Kaj se pravi pobožniga serca biti?

Pobožniga serca biti se pravi: 1. Vero, upanje, in ljubezen obuditi. 2. Presveto rešnje teló moliti. 3. S hvaležnim sercam misliti v terpljenje in smert Jezusa Kristusa. 4. Ponižnost in druge keršanske čednosti, zlasti pa ljubezen do bližnjiga, v sebi vnemati.

Kako se moramo že poprešnji večer za sveto obhajilo pripravljati?

Poprešnji večer se moramo z molitvijo, s pre-mišljevanjem, in z branjem svetih bukev k svetimu obhajilu pripravljati, in tudi pripušenih kratkočasnost se zderžati.

Kako se moramo na telesu pripravljati?

1. Moramo, razun nevarne bolezni, od polnoči teš biti. 2. Moramo v čedni in spodobni obleki in z nar veči častjo k božji mizi pri-stopiti.

Kaj moramo storiti, kadar se pred svetim obhajilam očitna spoved moli?

Takrat moramo natihama žalost nad svojimi grehi in goreče želje do Kristusa v sebi obuditi.

Kaj moramo storiti, kadar mašnik sveto hostijo kaže?

Kadar mašnik sveto hostijo kaže, jo moramo ponižno moliti, in na persi terkati rekoč: „*Gospod, nisim vreden, de greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša*“.

Kako moramo sveto hostijo prejeti?

Spodobno moramo usta odpreti, jezik na spodnji žnabelj položiti, pred se bukvice ali pa bel pert, če je pri rokah, podstaviti, in sveto hostijo ponižno prejeti in zavžiti, ter je ne zvečiti ali pa v ustih priderževati. Če se sveta hostija ust prime, je ne smemo s perstam, ampak le z jezikam odpravljati.

Kaj moramo po svetem obhajilu storiti?

Po svetem obhajilu moramo: 1. Jezusa Kristusa zahvaliti za tolikošno dobroto, de se je ponižal k nam priti. 2. Ga ponižno moliti. 3. Mu obljubiti, de bomo svoje življenje po njegovem uku in zgledu vedno ravnali. 4. Ga prositi, de bi s svojo gnado vedno v nas ostal. 5. Vero, upanje in ljubezen obuditi. 6. Mu vse dušne in telesne potrebe potožiti.

Kako se spodobi posebno tisti dan svetiga obhajila šiveti?

Tisti dan se je treba posebno 1) vsiga postopanja varovati, in dobre dela delati, svete bukve brati in svoje misli zbrane imeti; 2) tudi popoldne v cerkev iti, in s posebno pobožnostjo moliti; 3) vsiga hruma in posvetniga veselja, kar je mogoče, ogibati se.

Komu je dal Jezus oblast grehe odpuščati?

Jezus je svojim aposteljnám in vsim njih nastopnikám oblast dal grehe odpuščati, ker jim je rekel: „*Kakor je Oče mene poslal, tudi jest vas pošljem. — Prejmete svetiga Duha; kterim bote grehe odpustili, so jim odpušeni, in kterim jih bote zadržali, so jim zadržani*“.

Kteri sakrament je Jezus tedaj postavil?

Jezus je tedaj sakrament svete pokore postavil.

Kaj je sakrament svete pokore?

Zakrament svete pokore je zakrament, v kterem v to postavljeni mašnik na božjem mestu grešniku vse po svetem kerstu storjene grehe odpusti, če se jih skesano in do čistiga spové, in tudi resnično voljo ima, se poboljšati in pravo pokoro delati.

Kaj zadobimo v tem sakramentu?

V tem sakramentu zadobimo: 1. Odpušenje grehov. 2. Odpušenje večnih štrafeng. 3. Gnado božjo. 4. Mir vesti.

Kaj se pravi resnično pokoro storiti?

Resnično pokoro storiti se pravi: k Bogu se verniti, od kteriga smo se z greham odvernili, svoje grehe sovražiti in obžalovati, se jih spovedati in poboljšati, in za nje zadostovati.

Kterih pet reči je potrebnih k sakramentu svete pokore?

K zakramentu svete pokore je teh pet reči potrebnih: 1. Izpraševanje vesti. 2. Grevenga. 3. Trdni sklep. 4. Spoved. 5. Zadostenje.

Kaj se pravi vest izpraševati?

Vest izpraševati se pravi: premisliti, kaj smo grešili od svoje zadnje spovedi, ali pa od tistiga časa, kar smo začeli greh spoznavati.

Kaj moramo pri izpraševanji vesti nar popred storiti?

Pri izpraševanji vesti moramo nar popred svetiga Duha na pomoč poklicati, de bi nas razsvetlil, in nam spoznati dal, kaj in v čem smo grešili.

Kaj moramo pri izpraševanji vesti premišljevati?

Pri izpraševanji vesti moramo sploh premišljevati, ali smo grešili z mislimi, z željami, z besedami ali pa clo v djanji. Zraven se moramo tudi spomniti sorte in števila smertnih grehov, in okolišin, ktere greh nekoliko veči store, ali ga pa spremené.

Kaj moramo še posebno premisliti?

Posebno moramo še premisliti: 1. Ali smo grešili zoper deset božjih ali pa zoper pet cerkvenih zapoved. 2. Ali smo krivi eniga ali več lastnih ali pa tudi ptujih grehov. 3. Ali smo dela usmiljenja bližnjimu skazovati, ali pa kej drugiga dobriga storiti opustili. 4. Ali smo dolžnosti svojiga stanu spolnili ali ne.

Kaj je treba pomisliti, kadar se čez grešne misli in želje izprašujemo?

Pri izpraševanji grešnih misel je treba pomisliti, ali smo imeli nad njimi radovoljno dopadaje nje ali ne; in pri željah, ali smo va-nje dovolili ali ne, desiravno se djanje ni zgodilo.

Kako se zamoremo pri izpraševanji vesti števila grehov spomniti?

Pri izpraševanji vesti se zamoremo števila grehov spomniti, ako premislimo, če smo greh vsak

dan, vsak teden, ali vsak mesec storili, ali pa, kolikrat v dnevu, v tednu, in v mesecu.

Ali si je treba pri izpraševanju vesti veliko prizadevati?

Pri izpraševanju vesti si je treba toliko prizadevati, kolikor pri katerem drugem imenitnem opravilu; posebno morajo to tisti storiti, kateri so se že večkrat zanikerno spovedovali, ali pa svojo vest malokde izprašujejo.

Kolikokrat je treba vest izpraševati?

Prav dobro je: vsak dan vest izpraševati, posebno zvečer, preden spat gremo.

Zakaj je zanikernost pri izpraševanju vesti velik greh?

Zanikernost pri izpraševanju vesti je zato velik greh, ker se lahko zgodi, da se grešnik zavoljo nje kakiga smertniga greha ne domisli. To se zgodi posebno pri takih ljudeh, ki velikokrat greše, pa se malokdaj spovedujejo.

Kaj je grevenga?

Grevenga je stud nad greham, ker je greh narveči hudo, in znotranja žalost zavoljo razžaljenja Božjiga, sklenjena s terdnim sklepam Boga ne več razžaliti.

Kakšna mora grevenga biti?

Grevenga mora biti: 1. Notranja. 2. Čeznatorna. 3. Čez vse velika. 4. Splošna ali nad vsimi grehi.

Kdaj je grevenga notranja?

Grevenga je notranja, kadar ni le v ustih, ampak tudi v sercu, to je, kadar grešnik ne govori le z besedami, da se kesá, ampak mu je res žal, da je grešil.

Kdaj je grevenga čeznatorna?

Grevenga je čeznatorna, kadar je grešnik z gnado svetiga Duha in od čeznatornih nagibov k grevengi nagnjen, postavim, ker je z greham Boga razžalil, ker je nebesa zgubil in pekel zaslužil.

Kdaj je grevenga zgol natorna?

Grevenga je zgol natorna, kadar grešnik iz samih natornih nagibov greh obžaluje in studi, postavim, ker je v časno nesrečo, ali v sramoto, ali pa v škodo prišel. Zavolj te grevenge ne zamore grešnik odpušenja pri Bogu zadobiti.

Kdaj je grevenga čez vse velika?

Grevenga je čez vse velika, kadar je grešniku bolj žal, de je Bogá razžalil, kakor ko bi bil vse na svetu zgubil.

Kdaj je grevenga splošna ali nad vsimi grehi?

Grevenga je splošna ali nad vsimi grehi, kadar obseže vse grehe brez izjemka, ali kadar grešnik vse storjene grehe obžaluje.

Kolikna je čeznatorna grevenga?

Čeznatorna grevenga je dvojna: popolnoma in nepolnoma.

Kaj je popolnoma grevenga?

Popolnoma grevenga je čeznatorna žalost in čeznatoren stud nad greham, ker smo Boga, narveči dobroto, ki ga čez vse ljubimo, z njim razžalili.

Kako se popolnoma grevenga obudi?

Popolnoma grevenga se tako obudi: „O moj Bog! vsi moji storjeni grehi so mi iz serca žal, ker sim z njimi tebe, svojiga preljubeznjiviga Bogá, neskončno svetost in dobroto, ki te iz serca

ljubim, razžalil. Trdno sklenem s tvojo gnado svoje življenje poboljšati, in raji vse, še clo smert preterpeti, kakor tebe, svojiga Boga, neskončno svetost in dobroto, še kdaj s kakim greham razžaliti. Daj mi gnado, ta svoj sklep spolniti! Tega te prosim po neskončnem zasluženji tvojiga bošjiga Sina, našiga Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Amen.“

Kaj moramo storiti, če hočemo popolnoma grevengo obuditi?

Če hočemo popolnoma grevengo obuditi, moramo: **1.** Boga prositi, de bi nam k temu svojo gnado dal. **2.** Dobro premisliti, kdo de je tisti, ki smo ga razžalili. **3.** Se v obudovanji grevenge večkrat vaditi.

Kdaj je človek dolžan popolnoma grevengo obuditi?

Človek je dolžan popolnoma grevengo obuditi: **1.** Kadar mu je treba kak sveti zakrament prejeti, pa ni v stanu gnade božje, in nima priložnosti se spovedati. **2.** Kolikorkrat je v smertni nevarnosti. **3.** Prav dobro je popolnoma grevengo vsak dan obuditi, posebno zvečer, preden spat gremo.

Kaj popolnoma grevenga grešniku zadobi?

Popolnoma grevenga zadobi grešniku odpušnje vsih grehov, če grešnik nima priložnosti, pa ima vender resnično voljo, kakor hitro bo mogoče, se spovedati.

Kaj je nepopolnoma grevenga?

Nepopolnoma grevenga je čeznatorna žalost, in čeznatoren stud nad greham, ker je greh sam na sebi ostuden, in ker smo z greham nebesa zgubili in pekel zaslužili. Zraven pa moramo tudi terden sklep storiti, Boga ne več razžaliti.

Kaj mora grešnik, kateri nepopolnoma grevengo obudi, še dalje storiti?

Grešnik, kateri nepopolnoma grevengo obudi, mora po zasluženji Jezusa Kristusa odpusenje grehov upati, in Boga, začetnika vse pravice ter opravičenja grešnikov, začeti ljubiti.

Kaj je terdni sklep?

Terdni sklep je resnična volja, svoje življenje poboljšati in ne več grešiti.

Kaj mora tisti skleniti, kdor ima resnično voljo se poboljšati?

Kdor ima resnično voljo se poboljšati, mora skleniti: 1. Vsih grehov in bližnjih perložnost ter nevarnost, ki v greh napeljujejo, se varovati. 2. Vsimu nagnjenju k grehu se ustavljati, in se vsih k ohranjenju gnade potrebnih pripomočkov poslužiti. 3. Ptuje blago poverniti, in pohujšanje, ki se je z graham napravilo, ter škodo popraviti, ki se je bližnjimu na njegovi časti, na njegovem premoženji, ali kako drugači zgodila. 4. Vsim sovražnikom in razžalnikom iz serca odpustiti. 5. Vse dolžnosti svojiga stanú na tanko spolniti.

Kaj mora storiti grešnik, če hoče imeti resnično voljo se poboljšati?

Če hoče imeti grešnik resnično voljo se poboljšati, mora: 1. Boga prositi, de bi mu k temu svojo gnado dal. 2. Večkrat premisliti, de je gnada božja veliko več vredna, kakor vse časne dobrote, in de je greh veči hudo, kakor vse časne nesreče.

Kaj je spoved?

Spoved je zgrevana obtožba, s katero grešnik mašniku, ki je v to postavljen ali pooblasten, vse svoje storjene grehe pové, de bi od njega odvezo zadobil.

Kakšna mora spoved biti?

Spoved mora biti: 1. ponižna; 2. čista; 3. natančna, resnična, in brez zvijač.

Kdaj je spoved ponižna?

Spoved je ponižna, kadar se grešnik s pravo grevengo in z resničnim spoznanjem svoje nevrednosti spovedniku obtoži, vse nepotrebne zgovore opusti in se spovednikovi sodbi popolnoma podverže.

Kdaj je spoved čista?

Spoved je čista, kadar se grešnik vsih svojih še ne spovedanih grehov spovedniku obtoži, kakor se jih je pri skerbem izpraševanju svoje vesti spomnil.

Kdaj je spoved natančna, resnična, in brez zvijač?

Spoved je natančna, resnična, in brez zvijač: 1. Kadar grešnik število vsih smertnih grehov, kakor tudi okolišine, ktere greh večí storé, ali pa ga clo v drugačniga spremené, po pravici pové. Vender pa človeka, s katerim je grešil, ne sme nikoli imenovati, in nič ne povedati, kar bi poštenju bližnjiga škodovalo. 2. Kadar to, kar je pri njegovih grehah gotoviga, pové, de je gotovo; česar ne vé prav, pa tudi pové, de ne vé prav.

Ali velja spoved, če grešnik pri nji kak smerten greh iz strahu ali pa iz sramožljivosti zamolči?

Če grešnik pri spovedi iz strahu ali pa iz sramožljivosti kak smerten greh zamolči, njegova spoved nič ne velja, ampak tak grešnik stori še clo nov smerten greh, s katerim zakramentu svete pokore veliko nečast dela.

Kaj mora grešnik storiti, kateri je per spovedi kak smerten greh nalaš ali pa iz pregrešne zanikernosti zamolčal?

Grešnik, kateri je pri spovedi kak smerten greh nalaš ali pa iz pregrešne zanikernosti zamolčal, bi ne storil prav, ko bi se potem le zamolčaniga greha spovedal, temuč se mora tudi obtožiti: 1. Pri koliko spovedih je ta greh zamolčal. 2. Mora vse spovedi, ktere je po zamolčanem grehu opravil, in pri kterih se je smernih grehov obtožil, popolnoma ponoviti, kakor tudi tisto spoved, pri kateri je bil greh zamolčal, če se je bil pri nji kakih smernih grehov obtožil. 3. Se mora spovedati, ali je, in kolikrat je v takem pregrešnem stanu zakrament svetiga rešnjiga telesa prejel, in če se je to tudi o velikonočnem času zgodilo. 4. Mora povedati, če je v tem pregrešnem stanu tudi kake druge svete zakramente prejemal.

Kaj mora grešnik storiti, kateri se kakiga smertniga greha po nevedama ali pa iz nezadolžene pozabljivosti ni spovedoval?

Tak grešnik se mora nespovedaniga greha pri prvi spovedi obtožiti, če ne more tega precej po storjeni spovedi in še pred svetim obhajilam storiti.

Ali se nam je treba pri spovedi sramovati ali bati?

Pri spovedi se nam ni treba sramovati ali bati, in sicer: 1. Ker se nismo sramovali, pred Bogam, ki vse vidi, grešiti, in ker se nismo bali od njega večno pogubljeni biti. 2. Ker je boljši svoje grehe skrivaj spovedniku povedati, kakor v grehah nepokojno živeti, nesrečno umreti, in sodni dan zavoljo tega pred vsim svetam v sramoto priti. 3. Ker tudi spovednik za svoje slabosti vé, in mora zavoljo tega z grešnikam usmiljenje imeti. 4. Ker je spovednik pod smertnim greham in pod ojstrimi časnimi in večnimi štrafengami molčati dolžan.

Ali smo dolžni se tudi malih grehov spovedati?

Nismo sicer dolžni se tudi malih grehov spove-

dati, vendar je pa to prav dobro, de se jih tudi spovedujemo, in sicer: **1.** Ker ne vemo vselej prav dobro, kateri grehi so majhni in kateri veliki. **2.** Ker so tudi mali grehi božje razžaljenje in v nas gnado božjo pomanjšajo, desiravno nam je popolnoma ne odvzamejo. **3.** Ker bi kmalo v smertne grehe padli, ko bi se malih ne várovali.

Ali smo se dolžni večkrat spovedovati?

Dolžni smo se večkrat spovedovati: **1.** Ker večkrat grešimo, in ker je nevarno, spravo z Bogom odlašati. **2.** Ker nas pogostne spovedi nevarnost in priložnost greha obvárjujejo, in dušo v gnadi pokrepčajo. **3.** Ker pogostne spovedi čistost in občutljivost vesti močno pomnožijo ali poveksajo.

V kateri starosti so otroci dolžni se začeti spovedovati?

Otroci so dolžni se začeti spovedovati, kadar k pameti pridejo, in zamorejo dobro od hudiga razločiti.

Kako mora grešnik pri spovedi govoriti?

Grešnik mora pri spovedi **1.** vselej razločno, in kar je mogoče s poštenimi besedami govoriti; **2.** mora tako govoriti, de ga le spovednik lahko sliši, ne pa tudi okoli stoječi.

Kaj mora storiti grešnik, preden se začne svojih grehov spovedovati?

Preden se grešnik začne svojih grehov spovedovati, mora poklekniti, sveti križ storiti in spovedniku reči: *Prosim, duhovni oče, za sveti šegen, de bi se mogel svojih grehov prav in čisto spovedati.* Potem mora očitno spoved moliti in reči: *Jest, ubogi grešnik, se spovem Bogu vsigamogočnemu, Marii, materi Božji, vsim ljubim svetnikom, in vam, namestniku božjemu, de sim po svoji zadnji spovedi, ki sim jo opravil (tukaj se pové, kdaj?)*

velikokrat in obilno grešil z mislimi, z željami, z besedami, in z djanjem; posebno pa se obtožim, de sim — (zdaj mora svoje grehe povedati).

Kako se spoved sklene?

Spoved se sklene s temi besedami: Ti in vsi moji drugi, meni znani ali neznanani grehi, ki sim jih ali sam storil, ali pa kriv bil, de so jih drugi storili, so mi iz serca žal, ker sim z njimi Boga, neskončno svetost in dobroto, razžalil. Terdno sklenem, nič več ne grešiti, in vsih priložnost v greh se varovati. Prosim, duhovni oče, za zveličavno pokoro in sveto odvezo.

Kaj je zadostenje, ki je k zakramentu svete pokore potrebno?

Zadostenje, ki je k zakramentu svete pokore potrebno, so tiste dela, ki jih spovednik grešniku zavolj spovedanih grehov v pokoro naloži, kakor so postavim: molitev, post, milovšina, in druge dobre dela.

Zakaj se grešniku zavolj spovedanih grehov pokora naloži?

Grešniku se zavolj spovedanih grehov pokora naloži: 1. De grešnik s tem svojo žalost nad božjim razžaljenjem, in svoje skesano in spokorno serce na znanje da. 2. De grešnik s tem sam nad sabo greh štrafuje. 3. De grešnik zavolj opravljene pokore odpušenje zasluženih časnih štrafeng zadobi. 4. De se grešnik za naprej bolj skerbno greha varuje.

Ali zamore človek božji pravici zadostiti?

Človek iz svoje lastne moči ne more božji pravici za svoje grehe zadostiti, ker človekovo zadostenje ne more nikdar razžaljenju neskončnega božjiga veličastva enako biti; vender pa zadobi pokora, ktero spovednik grešniku naloži, ali pa

ktero grešnik sam radovoljno opravlja, od neskončniga zadostenja Jezusa Kristusa svojo vrednost.

Zakaj so grešniki dolžni Bogu zadostovati, desiravno je Jezus Kristus za grehe zadosti storil?

Grešniki so tudi še sami dolžni zadostovati: 1. Ker morajo tisti, kateri hočejo Kristusoviga zadostenja deležni biti, tudi sami toliko storiti, kolikor je mogoče, de svojo žalost nad božjim razžaljenjem, ter svoje skesano in spokorno serce na znanje dajo. 2. Ker Bog grešnike, katerim zadolženje greha in večno štrafengo odpusti, še tudi velikokrat časno štrafuje.

Ali je zadostenje potreben del pri zakramentu svete pokore?

Zadostenje je tako potreben del pri zakramentu svete pokore, de bi bil sicer zakrament svete pokore nepopolnoma, razun ko bi ne bilo mogoče zadostiti.

Kako se mora naložena pokora opraviti?

Naložena pokora se mora opraviti: 1. S ponižnim sercam. 2. Zvesto, kakor je bila naložena. 3. Brez odlašanja, kakor hitro je mogoče.

Ali smo dolžni Bogu še zraven naložene pokore tudi z drugimi deli zadostovati?

Dolžni smo to storiti: 1. Ker spovednik ne naloži vselej tako velike pokore, de bi bila našim greham popolnoma primerjena, in se toraj moramo še sami pokoriti. 2. Ker moramo po zapovedi Jezusovi vreden sad pokore storiti.

S kterimi deli zamoremo Bogu še zraven naložene pokore zadostovati?

Dela, s kterimi zamoremo Bogu še zraven naložene pokore zadostovati, so: 1. Molitev, post, in milovšina. 2. Druge dobre dela, ki jih zavolj tega radovoljno opravljam. 3. Nadloge in zopernosti,

ki nas zadenejo, če jih poterpežljivo in v duhu pokore preterpimo. 4. Od cerkve dodeljeni odpustki.

Kaj je odpustek?

Odpustek je *odpušenje časnih štrafeng*, ktere bi po odpušenem grehu ali v zdanjim življenji ali pa po smerti (v vicah) terpeti mógli.

Kaj morajo katoliški kristjani od odpustkov vérovati?

Katoliški kristjani morajo od odpustkov vérovati: 1. De je prava cerkev od Jezusa Kristusa oblast prejela odpustke deliti. 2. De je za nas dobro in koristno, od cerkve deljene odpustke zadobivati.

Kdo ima v pravi cerkvi oblast odpustke deliti?

Rimski papež ima oblast v vsi cerkvi odpustke deliti; škofje imajo to oblast v svojih škofijah po nekterih posebnih postavah.

Ali so vsi odpustki enaki?

Niso vsi odpustki enaki: Eni so *popolnoma*, eni pa *nepopolnoma*. Popolnoma odpustek je odpušenje vsih časnih štrafeng, ki jih je grešnik zaslužil. Nepopolnoma odpustek je pa tisti, po kterem niso vse časne štrafenge odpušene, ampak le nekoliko štrafeng. Taki so odpustki 40 dni, eniga ali več let.

Ali nam cerkev & odpustkam dolžnost za grehe zadostovati popolnoma odvzame?

Cerkev nam ne odvzame z odpustkam popolnoma dolžnosti za grehe zadostovati; ona le hoče: 1. v nas duhá pokore obuditi, in nas obdariti za gorečnost, s katero spokorne dela opravljamo; 2. naši slabosti in nezmožnosti na pomoč priti, ker nam včasi ni mogoče Bogu tako zadostiti, kakor smo dolžni.

Kaj je treba človeku, kateri hoče odpustek zadobiti?

Človeku, kateri hoče odpustek zadobiti, je treba:
1. De je v stanu gnade božje. 2. De zapovedane
dobre dela opravi.

* * *

Kaj je sveto poslednje olje?

Sveto poslednje olje je zakrament, v katerem bolnik po maziljenji s svetim oljem in po zapovedani mašnikovi molitvi gnado božjo k ozdravljenju duše ali pa tudi k ozdravljenju telesa prejme. Tako pravi sv. apostelj Jakob: „Če je kdo zmed vas bolan, naj pošlje po cerkvene mašnike; oni naj molijo nad njim, in naj ga pomažejo z oljem v imenu Gospodovem; in verna molitev bo bolnika ozdravila, in Gospod bo dal, de mu bo boljši, in ako je v grehah, mu bodo odpušeni.“ Jak. 5, 14. 15.

Zakaj se temu zakramentu pravi sveto poslednje olje?

Zato, ker se med vsimi svetimi maziljenji, ki jih je Gospod, naš zveličar, svoji cerkvi zapovedal, nar zadnjič deli.

Komu se deli zakrament svetiga poslednjiga olja?

Ta zakrament se deli bolnikom, ki so nevarno bolni, in sicer, če je mogoče, dokler so še bolniki popolnoma pri pameti.

Kaj dodeli bolniku zakrament svetiga poslednjiga olja?

Ta zakrament dodeli bolniku: 1. Pomnoženje posvečujoče gnade božje. 2. Odpušenje malih in tudi tistih smertnih grehov, katerih se bolnik, ali iz nezadolžene pozabljivosti, ali pa iz nezmožnosti ni spovedal. 3. Ga reši od hudih nasledkov in ostankov greha. 4. Mu dodeli moč hudičevimu zapeljevanju in njegovim skušnjavam zoperstati. 5. Mu dodeli pomoč zoper prevelik strah in trepet

zavolj smerti, ki se bliža, in zavolj sodbe, ki ga čaka. 6. Mu dodelí tudi večkrat telesno zdravje, če je duši v zveličanje.

S čem se mora bolnik k zakramentu svetiga poslednjiga olja pripraviti?

Bolnik se mora z živo vero, s terdnim zaupanjem v Boga, z izročenjem v božjo voljo, pred vsim pa s čisto spovedjo k zakramentu svetiga poslednjiga olja pripraviti. Če mu ni mogoče se spovedati, mora vsaj pravo žalost čez svoje grehe obuditi.

Kolikokrat sme bolnik zakrament svetiga poslednjiga olja prejeti?

Bolnik sme ta zakrament tolikokrat prejeti, kolikorkrat v novo smertno nevarnost pride.

Ali je bolnik, kadar nevarno sboli, dolžan zakrament svetiga poslednjiga olja prejeti?

Desiravno zakrament svetiga poslednjiga olja ni k zveličanju tako potreben, de bi nihče brez njega ne mogel zveličan biti; je vendar bolnik, kadar je v nevarni bolezni, dolžan ga prejeti, in sicer zavolj velikih gnad, ki jih po njem zadobi.

* * *

Kaj je zakrament svetiga mašnikoviga posvečevanja?

Zakrament svetiga mašnikoviga posvečevanja je zakrament, v katerem tisti, ki v duhovski stan stopijo, duhovno oblast in posebno pomoč sv. Duhá prejmejo, de zamorejo dolžnosti svojiga stanú prav in svetó opravljati.

Kakšno oblast dodelí mašnikovo posvečevanje?

Mašnikovo posvečevanje dodelí oblast: 1. De mašniki kruh in vino v pravo teló in v pravo kri našiga Gospoda Jezusa Kristusa spreoberniti; in nebeškemu Očetu darovati zamorejo. 2. De zamo-

rejo vernim kristjanam grehe odpušati ali jim jih pa priderževati.

Kaj še dodeli mašnikovo posvečevanje?

Mašnikovo posvečevanje še dodelí: 1. Pomnoženje posvečujoče gnade božje. 2. Novi mašnik prejme duhovno oblast nekoliko svetih zakramentov veljavno deliti. 3. Novi mašnik zadobi posebno božjo gnado dolžnosti svojiga stanú na tanko in s pridam spolnovati. 4. Ta zakrament vtisne duši neizbrisljivo znamnje, in zato se ne more več kakor enkrat prejeti.

Kaj smo škofam in mašnikam zavoljo njih svetiga staní dolžni?

Dolžni smo škofe in mašnike zavoljo njih svetiga stanú spoštovati, častiti, ljubiti, jim v vsih duhovnih rečeh pokorni in zavoljo njih truda za naše zveličanje hvaležni biti, in za nje moliti.

* * *

Kaj je sakrament svetiga zakona?

Zakrament svetiga zakona je nerazvezljiva zveza, s katero se neoženjen kristjan in neomožena kristjanka, moški in ženska, vzameta in zaročita, tako, kakor gre po postavi, de bi jima Bog po tem zakramentu gnado dal, de bi v svojem zakonskem stanu do smerti pobožno živela, in svoje otroke po keršansko zredila.

Kako imenuje sveti apostelj Pavel ta sakrament?

Sveti apostelj Pavel imenuje ta zakrament velik zakrament v Kristusu in v cerkvi, ker pomeni duhovno zvezo Jezusa Kristusa z njegovo cerkvijo.

Ali je zakonski stan potreben?

Zakonski stan je sploh potreben, de se človeški rod ohrani in množi, ni pa potreben za vsakiga

človeka posebej. Nezakonski stan je bolj popolnoma.

Kaj dodeli sakrament svetiga zakona?

Zakrament svetiga zakona dodeli, razun pomnoženja posvečujoče gnade, te posebne gnade: 1. De zakonska človeka (mož in žena) pobožno do smerti skupej živita. 2. De svoje otroke v strahu božjem zredità.

V. Od keršanske pravičnosti.

Kteri človek je keršansko pravičen?

Tisti človek je keršansko pravičen, kteri s pomočjo božje gnade vse zapovedi božje, ki nas jih je Jezus Kristus učil, in vse cerkvene zapovedi radovoljno in na tanko, in zato spolnuje, de bi si božjo ljubezen ali božje dopadajenje pridobil.

Kaj je tedaj potrebno k keršanski pravici?

K keršanski pravici je potrebno, de se *hudiga varujemo* in de *dobro storimò*, to je, de vse studimo in opustimò, kar je zoper božjo voljo in zoper Jezusov nauk, in de vse ljubimo in storimò, kar je po božji volji in po Jezusovem nauku.

Kaj je hudo?

Pravo in edino hudo je greh.

Kaj je greh?

Greh je prostovoljno prelomljenje božje postave.

Koliken je greh?

Greh je dvojin: 1. Poerbani ali izvorni greh. 2. Djanski greh.

Kaj je poerbani ali izvirni greh?

Poerbani ali izvirni greh je tisti greh, ki sta ga bila Adam in Eva v raji (ali paradizu) storila, in ki smo ga mi od njih poerbali, ali kateri se iz prvih človekov v vse ljudi izvira.

Ktere so šrafenge izvirniga greha?

Šrafenge izvirniga greha so: smert, obslabljenje uma, nagnjenje k hudimu, zguba gnade božje, ter veliko nadlog in težav.

Kaj je djanski greh?

Djanski greh je prelomljenje božje postave, ktero grešnik sam radovoljno prelomi.

Kako se djanski greh stori?

Djanski greh se stori: z mislimi, z željami, z besedami, z djanjem, in z opušenjem tega, kar je kdo storiti dolžan.

Kakšen razloček je med djanskimi grehi?

Med djanskimi grehi je ta razloček: eni so veliki ali smertni, eni pa mali ali odpustljivi grehi; eni so lastni, eni pa ptuji grehi.

Kaj je smertni greh?

Smertni greh je veliko prelomljenje božje postave.

Kaj stori, de je greh veči ali ostudniši?

Koliko bolj vedama in prostovoljno kdo kaj hudiga stori, in kolikor veči je dolžnost, ktero prelomi, toliko veči je tudi njegov greh.

Kaj škodva smertni greh?

Smertni greh odvzame duši duhovno življenje, to je, posvečujočo gnado božjo, in stori človeka Bogu nedopadljiviga, ter večne smerti vredniga.

Kteri so odpustljivi ali mali grehi?

Odpustljivi ali mali grehi so tisti, ki jih bolj iz naglosti ali nepremišljenosti, kakor iz hudobne volje storimo, in s kterimi božjo postavo le v majhnih rečeh prelomimo. Ti grehi nam sicer ne odvzamejo popolnoma gnade božje, pa nas vendar storé Bogu nedopadljive in časnih štrafeng vredne.

Zakaj smo se dolžni tudi malih grehov várovati?

Dolžni smo se malih grehov várovati: 1. Ker je vsak tudi nar manjši greh božje razžaljenje. 2. Ker moramo biti pripravljene raji vse preterpeti, kakor Boga z nar manjšim greham razžaliti. 3. Ker majhni grehi posvečujočo gnado božjo v nas pomajnsajo, in nas lahko sčasama v smertne grehe pripeljejo.

Kaj so lastni grehi?

Lastni grehi so tisti, ki jih sami storimo.

Kaj so ptuji grehi?

Ptují grehi so tisti, ki jih sicer ne storimo sami, pa smo krivi, de jih drugi storé.

Kteri so nar imenitniši razdelki ali razpoli djanskih grehov?

Nar imenitniši razdelki ali razpoli djanskih grehov so: poglavitni grehi, grehi v svetiga Duha, v nebo vpijóci grehi, in ptují grehi.

Kteri so poglavitni grehi?

Poglavitni grehi so ti: 1. Napuh. 2. Lakomnost. 3. Nečistost. 4. Nevošljivost. 5. Požrešnost. 6. Jeza. 7. Lenoba.

Zakaj se ti grehi imenujejo poglavitni grehi?

Zato ker iz vsaciga teh grehov mnogi grehi izvirajo.

Kteri so grehi v svetiga Duhá?

Grehi v svetiga Duhá so ti: 1. Prederzno v božjo milost grešiti. 2. Nad božjo milostjo obupati. 3. Spoznani keršanski resnici se ustavljati. 4. Svojimu bližnjimu zavolj božje gnade nevošljiv biti. 5. Do lepiga opominovanja oterpnjeno sercé imeti. 6. V nespokornosti radovoljno ostati.

Kteri so v nebo vpijoči grehi?

V nebo vpijoči grehi so ti: 1. Radovoljni uboj. 2. Mutasti ali Šodonski greh. 3. Zateranje ubožcov, vdov in sirot. 4. Delavcam in najemnikam zaslužek zaderževati ali utergovati.

Kteri so ptuji grehi?

Ptuji grehi so ti: 1. V greh svétovati. 2. Grešiti velévati. 3. V drugih greh privoliti. 4. Druge v greh napeljevati. 5. Drugih greh hvaliti. 6. K grehu molčati. 7. Greh pregledati. 8. Greha se vdeležiti. 9. Greh zagovarjati.

Ali je tisti že po keršansko pravičen, kdor se le hudiga váruje?

Kdor se le hudiga váruje, še ni po keršansko pravičen, ampak mora tudi dobro delati.

Kaj je dobro?

Dobro je, kar je po božji postavi. Po božji postavi so pa čednosti in dobre dela.

Ali je več razpolov čednost, ktere si mora kristjan pridobiti?

Več jih je: nekte so božje, nekte pa djan-ske čednosti.

Ktere so božje čednosti?

Božje čednosti so te tri: Vera, upanje in lju-bezen.

Kdaj je človek posebno dolžan te tri božje čednosti obuditi?

Človek je posebno dolžan te tri božje čednosti obuditi: 1. Kakor hitro k pameti pride. 2. Večkrat v svojem življenji. 3. Ob času hude skušnjave zoper te čednosti in na smertni postelji.

Kako se tri božje čednosti obudé?

Tri božje čednosti se tako obudé:

V e r a.

Vérujem v tebe, pravi trojedini Bog, Oče, Sin in sveti Duh, kateri si vse vstvaril, kateri vse ohraniš in vladaš, kateri dobro plačuješ in hudo strafuješ. Vérujem, de je Sin Božji za nas človek postal, de nas je s svojo smertjo na križu odrešil, in de nas sveti Duh s svojo gnado posvečuje. Vérujem in terdim vse, kar si ti, o Bog, razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so aposteljni oznanovali, in kar nam sveta Rimska katoliška cerkev verovati zapoveduje. Vse to vérujem, ker si ti, o Bog, večna in neskončna resnica in modrost, ki ne moreš ne goljfat ne goljfan biti. O Bog, pomnoži mojo vero.

U p a n j e.

Upam in se zanesem na tvojo neskončno dobroto in milost, o Bog, de mi boš po neskončnem zasluženji svojiga edinorojeniga Sina Jezusa Kristusa v tem življenji spoznanje, pravo obžalovanje in odpušenje mojih grehov, po smerti pa večno zveličanje dal, in dodelil, tebe obličje v obličje gledati, ljubiti in brez konca vsivati. Upam tudi od tebe potrebnih pripomočkov, vse to doseči. Upam to od tebe zato, ker si ti to obljubil, kateri si vsigamogočen, zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen. O Bog! poterdi moje upanje.

L j u b e z e n.

O moj Bog! ljubim te iz vsiga svojiga serca, in čez vse, zato ker si ti nar veči dobrota, neskončno popolnoma, in vse ljubezni vreden. Tudi zato te ljubim, ker si do mene in do vsih stvari neskončno dobrotljiv. Želim iz vsiga serca, de bi te ravno tako ljubil, kakor so te tvoji nar zvestejši slušabniki ljubili, ali kakor te še zdaj ljubijo. Z njih ljubeznijo sklenem svojo nepopolnoma ljubezen; pomnoži jo v meni, o dobrotljivi Gospod! čezdalje bolj in bolj. Ker te tedaj resnično in iz serca ljubiti želim, in si zovoljo tega veliko prizadevam, mi je iz serca žal, de sim tebe, svojo neskončno dobroto, ktero čez vse ljubim, tebe, svojiga stvarnika, odrešenika in posvečevavca razserdil. Žal mi je, de sim grešil, de sim tebe, svojiga vsigamogočniga Gospoda, svojiga nar boljiga Očeta, razšalil. Terno sklenem vse grehe in vse grešne priloznosti zapustiti, storjene grehe čez dalje bolj obšalovati, in nikdar več zoper tvojo sveto voljo ne ravnati. Vzemi me spet za svojiga otroka, in dodeli mi gnado ta svoj sklep dopolniti. Prosim te po neskončnem zasluženji tvojiga Božjiga Sina, našiga Gospoda in zveličarja, Jezusa Kristusa. Amen.

Ktere so poglavitne djanske čednosti?

Poglavitne djanske čednosti so te: **1.** Modrost. **2.** Zmernost. **3.** Pravičnost. **4.** Serčnost ali močnodušnost.

Ktere čednosti so poglavitnim greham nasproti?

Poglavitnim greham so te čednosti nasproti: **1.** Poniznost je napuhu nasproti; **2.** dobrotljivost lakomnosti; **3.** čistost nečistosti; **4.** ljubezen nevošljivosti; **5.** zmernost požrešnosti; **6.** poterpežljivost jezi; **7.** gorečnost do dobriega lenobi.

Ktere dolžnosti je Jezus Kristus posebno priporočil?

Jezus Kristus je te dolžnosti posebno priporočil: 1. Nar prej božjiga kraljestva in njegove pravice iskati. 2. Sam sebe zatajevati. 3. Svoj križ nositi. 4. Za Kristusam hoditi. 5. Krotak in ponižen biti. 6. Sovražnike ljubiti; tistim dobro storiti, kateri nas sovražijo; za tiste moliti, kateri nas žalijo in preganjajo.

Ktere čednosti je Jezus Kristus na gori učil?

Jezus Kristus je te čednosti na gori učil: 1. Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo. 2. Blagor krotkim; ker bodo zemljo posedli. 3. Blagor žalostnim; ker bodo potolaženi. 4. Blagor tistim, kateri so pravice lačni in žejni; ker bodo nasiteni. 5. Blagor usmiljenim; ker bodo usmiljenje dosegli. 6. Blagor tistim, ki so čistiga serca; ker bodo Boga gledali. 7. Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani. 8. Blagor tistim, kateri zavoljo pravice preganjanje terpe; ker njih je nebeško kraljestvo.

Kaj so dobre dela kristjanove?

Dobre dela kristjanove so take dela, ktere so Bogu dopadljive, in kristjanu, ki jih opravlja, zaslužne.

Ali so dobre dela k zveličanju potrebne?

Potrebne so; ker vera brez dobrih del je mertva.

Ali zamore človek iz lastne moči brez pomoči gnade božje dobre dela opravljati?

Dobrih del, kakoršne so k zveličanju potrebne in pri Bogu zaslužne, človek ne more iz lastne moči, ampak le s pomočjo gnade božje opravljati.

Kaj zaslužimo z dobrimi deli?

Z dobrimi deli zaslužimo pomnoženje posvečujoče gnade božje, ter večno in časno plačilo, ki ga je Bog iz same gnade tistim obljubil, ki dobro delajo.

Kako morajo biti dobre dela opravljane?

Dobre dela, de bodo Bogu dopadljive in nam zaslužne, morajo biti opravljane: 1. V stanu gnade božje. 2. Radovoljno. 3. Ne iz samih natornih ali nečimernih nagibov, ampak nar bolj zavolj Boga.

Ktere so nar imenitniši dobre dela?

Nar imenitniši dobre dela so: 1. Moliti. 2. Postiti se. 3. Vbogajme dajati.

Ktere so telesne dela usmiljenja?

Telesne dela usmiljenja so te: 1. Lačne nasititi. 2. Žejne napojiti. 3. Popotnike sprejemati. 4. Nage obleči. 5. Bolnike obiskati. 6. Jetnike rešiti. 7. Merliče pokopovati.

Ktere so duhovne dela usmiljenja?

Duhovne dela usmiljenja so te: 1. Grešnike svariti. 2. Nevedne učiti. 3. Tistim, kateri dvomijo, prav svetovati. 4. Žalostne tolažiti. 5. Krivico voljno terpeti. 6. Tistim, ki nas žalijo, iz serca odpustiti. 7. Za žive in mertve Boga prositi.

Kteri so evangeljski svetje?

Evangeljski svetje so ti trije: 1. Radovoljno uboštvo. 2. Vedno devištvo. 3. Vedna pokorsina pod duhovnim poglavarjem.

Od štirih poslednjih reči.

Ktere so štiri poslednje reči?

Štiri poslednje reči so: 1. smert, 2. sodba, 3. pekel, 4. nebesa. „Pri vsih svojih delih spomni se svojih poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil.“ Sir. 7, 40.

Kaj je smert?

Smert je ločitev duše od telesa.

Ali morajo vsi ljudje umreti?

Vsi ljudje morajo umreti. „Človeku je odločeno enkrat umreti.“ Hebr. 9, 27.

Po čem pride, de mora vsak človek umreti?

To pride po grehu, ki sta ga bila prva človeka v raji storila. Ko bi Adam ne bil grešil, bi bilo tudi naše telo neumerjoče. Smert je plačilo greha. „Po enem človeku je prišel greh na svet, in po grehu smert, in takó je prišla smert v vse ljudi po njem, v katerem so vsi grešili.“ Rimlj. 5, 12.

Ali vemo, kdaj, kje in kako bomo umerli?

Tega ne vemo; to le sam Bog vé. „Sin človekov bo prišel ob uri, za ktero ne veste.“ Mat. 24, 44.

Zakaj nam ni Bog razodel, kdaj, kje in kako bomo umerli?

Zato ne, de bi bili za smert vedno pripravljene. „Čujte, ker ne veste ne dneva ne ure.“ Mat. 25, 13.

Kako moramo za smert vedno pripravljene biti?

Vedno se moramo greha skerbno varovati in

dobre dela delati, de nas smert nikoli nepripravljenih ne bo najdla.

Kakšna je smert pravičnik?

Smert pravičnik je srečna. „*Draga je pred Gospodovimi očmi smert njegovih svetnikov.*“ Ps. 115, 15.

Kakšna je smert grešnikov?

Smert grešnikov je silno strašna. „*Smert grešnikov je prav huda.*“ Ps. 33, 22.

Kaj se pravi: človeška duša je neumerjoča?

Človeška duša je neumerjoča, se pravi: človeška duša ne bo nikoli umerla, temuč bo, tudi po smerti telesa še, vekomaj mislila in hotela, vekomaj živela. „*Prah pride spet v zemljo, iz ktere je bil vzet; duh se pa poverne k Bogu, kteri ga je dal.*“ Prid. 12, 7.

S kterimi besedami je Jezus povedal, de je človeška duša neumerjoča?

Ko so bili Jezusovi učenci žalostni, de bodo mógli zavoljo njegoviga uka grozno veliko terpeti, jim je Jezus rekel: „*Ne bojte se njih, kteri telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko bolj tistiga, kteri more dušo in telo pogubiti v pekel.*“ Mat. 10, 28.

Kaj nam pomaga véditi, de je naša duša neumerjoča?

Ker je naša duša neumerjoča, bódimo pokojni in veseli. Če nam tudi starši, bratje, sestre in dobrotniki odmerjejo, ali če se tudi nam smert bliža: nikaar preveč ne žalujmo, sej le samo telo umerje, duša pa ne, ona vekomaj živi. Ondi pri Bogu se bomo zopet vidili.

K čemu naj nas spodbada misel, de je naša duša neumerjoča?

Ta misel naj nas spodbada, de posebno za svojo dušo skerbímo, in si prizadévajmo vedno boljši in svetejši biti. „*Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?*“ Mat. 16, 26.

Kaj se z dušo vsaciga človeka precej po njegovi smerti godí?

Duša vsaciga človeka je precej po njegovi smerti sójena. „*Človeku je odločeno enkrat umreti, po tem pa sojenimu biti.*“ Hebr. 9, 27.

Kako se pravi tej sodbi precej po smerti?

Tej sodbi precej po smerti se pravi posebno na sodba, ker je vsak človek precej po smerti posebej sojen.

Po čem bo Bog ljudi sodil?

Bog bo ljudi sodil po vsem, kar so v svojem življenji na zemlji dobriga ali hudiga mislili, želéli govorili in storili, ali kar so dobriga opustili. „*Vsi moramo razodeti biti pred Kristusovim sodnim stolom, de vsak prejme, kakor je delal v svojem telesu ali dobro ali hudo.*“ 2. Kor. 5, 10.

Kaj nam pomaga vediti, de bomo precej po smerti sojeni?

Če nas ljudje po krivem sodijo, ali če se nam hudó godi, bódimo pokojni; zakaj precej po smerti se bo pri Božji sodbi pravíca skazala, in vse terpljenje se bo v veselje spremenilo.

K čemu naj nas spodbada misel v posebno sodbo?

Misel v posebno sodbo naj nas spodbada, po Jezusovih naukih stanovitno živeti, ker nas ne bo tako sodil, kakor ljudje mislijo ali govore, ampak po svoji sveti besedi in po svojih zapovedih. „*Beseda, ktero sim govoril, bo človeka sodila poslednji dan.*“ Jan. 12, 48.

Kam je duša pri posebni sodbi obsojena?

Kamor si je zaslužila, ali v vice, ali v pekel, ali pa v nebesa.

Ktere duše so obsojene v vice?

V vice so duše tistih ljudi obsojene, kateri sicer v gnadi božji umerjó, pa imajo vendar še male grehe nad sabo, in kateri se svojih grehov v življenji še niso zadosti spokorili. „Nič nečistiga ne more iti v nebeško kraljestvo.“ Razod. 21, 27.

Kakšno terpljenje imajo duše v vica?

Duše v vica posebno zato veliko terpe, ker neizrečeno hrepené Boga gledati in večno uživati, pa ga vendar le ne morejo; verh tega imajo tudi še drugo terpljenje, katero jim je božja pravica naložila.

Doklej ostanejo duše v vica?

Duše ostanejo v vica, dokler se popolnoma ne očistijo; ker nič nečistiga ne more iti v nebeško kraljestvo.

Kako zamoremo dušam v vica pomagati?

Dušam v vica zamoremo pomagati: 1. z daritvijo svete maše, 2. z molitvijo, 3. z drugimi dobrimi deli. „Sveto in dobro je za mertve moliti, de zadobé odpušenje grehov.“ 2. Mak. 12, 46.

Smo dolžni dušam v vica pomagati?

Dolžni smo sploh vsim dušam v vica pomagati, že iz ljubezni, s katero smo ž njimi sklenjeni; posebno pa smo to iz hvaležnosti dolžni svojim staršem, bratom in sestram, prijatlam in dobrotnikom.

Kčemu naj nas spodbada misel, de so vice?

Ta misel naj nas spodbada, de várujmo se

tudi malih grehov, ker tudi take Bog strahuje, in spokorújmo se tukaj storjenih grehov, de ne bomo zanje v vicah terpeli.

Kaj se bo zgodilo sodni dan s človeškimi trupli?

Sodni dan bodo trupla vsih ljudi iz zemlje vstale in se s svojimi dušami zopet sklenile. „Prišla bo ura, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu Božjiga, in kateri so dobro delali, bodo vstali v življenje, kateri so pa hudo delali, bodo vstali v obsojenje.“ Jan. 5, 28. 29.

Kakšne bodo telesa pravičnih po vstajenji?

Telesa pravičnih bojo po vstajenji nestrohljive, neumerjoče, častitljive, duhovne, Jezusovému častitljivému telesu podobne. „Seje se strohljivo, vstane nestrohljivo; seje se revno, vstane častitljivo; seje se slabo, vstane močno; seje se živalsko, vstane duhovno.“ 1. Kor. 15, 42—45. „Jezus Kristus bo naše revno telo spremenil, ker ga bo svojimu častitljivému telesu podobniga storil.“ Fil. 3, 21.

Kakšne bodo telesa hudobnih po vstajenji?

Telesa hudobnih bojo po vstajenji ostudne, pogubljene, v večni ogenj namenjene. „Bratje, skrivnost vam povem, vsi bomo vstali, ali ne bomo vsi spremenjeni.“ 1. Kor. 15, 51.

Kaj nam pomaga véditi, de bomo od mertvih vstali?

Ko vemo letó, bódimo pokojni in veseli. Slabo sicer je zdaj naše teló, umerje, pride v grob in strohni; pa ne bojmo se tega preveč, sej bo nekđaj vstalo, in če svetó živimò, bo častitljivo vekomaj.

K čemu naj nas spodbada misel, de bomo od smerti vstali?

Ta misel naj nas spodbada, de spoštujmo svoje teló; nikoli nič hudiga, vselej pa le dobro ž njim

délajmo, zlasti si pa prizadévajmo vedno sramožljivi in čisti biti.

Kdo bo sodni dan sodit prišel?

Jezus Kristus bo sodni dan v oblakih nebá z veliko močjó in častjó prišel in bo vsim ljudem očitno oznanil, kaj so dobriga ali hudiga storili, in kakšno povračilo zato zaslužijo.

Kaj nas uči Jezus sam od svojiga družiga prihoda na zemljo?

Jezus je rekel sam od sebe (Mat. 25, 31—46): „Sin človekov bo prišel v svojem veličastvu, in vsi angeli š njim, in bo sedel na sedežu svojiga veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bo ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov. In bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico. Takrat poreče Kralj tistim, kateri bodo na njegovi desnici: Pridite, preljubi mojiga Očeta! posédite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sim bil, in ste mi dali jesti; žejin sim bil, in ste mi dali piti; ptujic sim bil, in ste me pod streho vzeli; nag sim bil, in ste me oblekli; bolán sim bil, in ste me obiskali, v ječi sim bil, in ste k meni prišli. Tedaj mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te vidili lačniga, in smo te nasitili? ali žejniga, in smo te napojili? Kdaj smo te vidili ptujiga, in smo te pod streho vzeli? ali naziga, in smo te oblekli? Ali kdaj smo te vidili bolniga, ali v ječi, in smo k tebi prišli? In Kralj bo odgovoril in jim rekel: Resnično vam povem, kar ste storili katerimu tih mojih nar manjših bratov, ste meni storili!“

„Potlej poreče tudi tistim, kateri bodo na levici: Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelam! Zakaj lačen sim bil, in mi niste dali jesti; žejin sim bil, in mi niste dali piti; ptuj

sim bil, in me niste pod streho vzeli; nag sim bil, in me niste oblekli, bolan in v ječi sim bil, in me niste obiskali. Tedaj mu bodo tudi oni odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te vidili lačniga, ali žejniga, ali ptujiga, ali naziga, ali bolniga, ali v ječi, in ti nismo postregli? Takrat jim bo odgovoril, rekoč: Resnično vam povem, kar niste storili kterimu tih nar manjših, tudi meni niste storili! In ti pojdejo v večno terpljenje; pravični pa v večno življenje.“

Kako pravimo tej sodbi?

Tej sodbi pravimo poslednja, vesoljna, očitna sodba, ker bodo poslednji dan, konec svetá, vsi ljudje skupej in očitno sojeni.

Ali vemo dan in uro poslednje sodbe?

Le sam Bog ve dan in uro poslednje sodbe, nihče drugi, še angeli v nebesih ne.

Kaj nam pomaga vediti, de je poslednja sodba?

Ker vemo, de je poslednja sodba, bódimo pokojni in veseli. Če ljudje slabo od nas govoré, desiravno smo nedolžni, ali če se nam dobro s hudim povračuje; nič ne márajmo, le stanovitno déljajmo dobro, sej bo sodni dan naša nedolžnost razodeta, in vse še tako skrite dobre dela bodo očitne.

K čemu naj nas spodbada misel, de je poslednja sodba?

Ta misel naj nas spodbada, de na skrivnem radi dobro déljajmo, posebno zapoved keršanske ljubezni vselej na tanko spolnujmo, in nikdar nič hudiga ne storimo, ko bi nas tudi noben človek ne vidil, zakaj sodni dan bodo vse še tako skrite hudobne dela razodete.

Kaj so nebesa?

N e b e s a so srečno prebivališe svetnikov, kjer

se Bog svojim zvestim služabnikom obličje v obličje razodeva, in je on sam njih neizrečeno veliko plačilo.

Kdo pride v nebesa?

Tisti pride v nebesa, kateri v gnadi božji umerje, in kateri za storjene grehe ali v tem ali v unem življenji zadosti.

Je nebeško veselje veliko?

Nebeško veselje je neizrečeno veliko. „Nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo, in v nobeniga človeka sercé ni prišlo, kar je Bog tem pripravi, kateri ga ljubijo.“ 1. Kor. 2, 9.

Kaj vemo iz Jezusoviga nauka od nebeškiga veselja?

Iz Jezusoviga nauka vemo od nebeškiga veselja:

1. De bodo izvoljeni božje lastnosti in božjo voljo v nebesih veliko bolj popolnoma, kakor tukaj na zemlji, spoznali in se zavoljo tega spoznanja močno veselili: obličje v obličje bodo Boga gledali, ga ljubili in vživali. „Blagor jim, kateri so čistiga serca; zakaj Bogá bodo gledali.“ Mat. 5, 8. „Vemo, de, ko se bo prikazal, mu bomo podobni, ker ga bomo vidili, kakoršen je.“ 1. Jan. 3, 2.

2. De ne bodo imeli v nebesih nobene, tudi nar manjši težave ali zopernosti ne. „Bog bo vse solze od njih oči zbrisal, in smerti ne bo več, ne žalosti, ne vpitja, ne bolečin; zakaj minulo je vse, kar je prej bilo.“ Razod. 21, 4.

3. De se bodo tudi zavoljo vsega tega, kar so na zemlji dobriga storili, neizrečeno veselili, in bodo zméraj dobro in mirno vest imeli. „Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjó, ker njih dela za njimi gredó.“ Raz. 14, 13.

4. De bodo v neizrečeno veseli družbi, pri Bogu, pri Jezusu, pri Materi Božji, pri angelih in svetnikih. „Prišli ste

v mesto živiga Boga, v nebeški Jeruzalem, k trumam angelov, k družbi pervencov, ki so v nebesih zaznamnjani, k Bogu, vsih sodniku, k dušam popolnoma pravičnih, k Jezusu, sredniku nove zaveze.“ Hebr. 12, 22–24. 5. De bodo neizrečeno zveličanje v e k o m a j vživali. „Pravični pojdejo v večno življenje.“ Mat. 25, 46.

Ali bodo v nebesih vsi izvoljeni enako veselje imeli?

V nebesih ne bodo vsi izvoljeni enaciga veselja imeli. Če je kdo tukaj več dobrega storil, bo tudi večji njegovo plačilo in veselje v nebesih. „Kdor skopó seje, bo skopo žel, in kdor obilno seje, bo obilno žel.“ 2. Kor. 9, 6.

Kaj se učimo iz nauka od nebeškiga veselja?

Iz tega nauka se učimo: 1. De moramo vse nadloge in zopernosti tega življenja voljno terpeti, ker „terpljenje sedanjiga časa ni nič proti veličastvu, katero se bo v nas razodelo.“ Rim. 8, 18. 2. De moramo božje zapovedi vselej radovoljno in na tanko spolnovati, ko bi ravno zato kaj terpeti mógli, ker za stanovitnim bojevanjem pride večno plačilo. „Kdor je do konca stanoviten, bo zveličan.“ Mat. 10, 22.

Kaj je pekel?

Pekel je strašni kraj, kjer pogubljeni vekomaj terpé.

Kdo pride v pekel?

Tisti pride v pekel, kateri v smertnem grehu umerje.

Kakšno terpljenje je v peklu?

Neizrečeno strašno terpljenje je v peklu: 1. Pogubljeni s strahom in trepetam v Boga, svojiga

pravičniga sodnika, mislijo, in so spred božjiga obličja zaverženi. „*Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj.*“ Mat. 25, 41. 2. Huda vest jih zméraj peče. „*Njih červ ne umerje.*“ Mark. 9, 43. 3. So v družbi hudobnih in zaverženih duhov. „*Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelam.*“ Mat. 25, 41. 4. Še veliko družih štrafeng bodo terpeli, ktere sveto pismo primerja z neugasljivim ognjem in s tamnim krajem, kjer je jok in škripanje z zobmi. „*Njih ogenj ne bo ugasnil.*“ Mark. 9, 47. „*Pahnjeni bodo v unanjo tamò; ondi bo jok in škripanje z zobmi.*“ Mat. 8, 12. 5. Vse to terpljenje bodo v e k o m a j terpeli, to je, brez konca, brez upanja kaciga polajška ali odrešenja. „*Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj.*“ Mat. 25, 41. „*Njih červ ne umerje in njih ogenj ne ugasne.*“ Mark. 9, 43.

Kaj naj premišljevanje peklenskiga terpljenja pri nas opravi?

Neizrečeno veliko in večno peklensko terpljenje naj nam dá spoznati, kako „*strašno je pasti v roke živiga Boga*“ (Hebr. 10, 31.), in naj nas odvráčuje od vsiga hudiga, ko bi nam bilo tudi še tolikanj prijetno, ker greha veselje mine, za njim pa pride večno terpljenje.

